

INTERVJU

TAMAŠ KORHEC

Primena i poštovanje prava je tradicionalno problematično u Srbiji

INTERVJU

RUBEN FUKS

Memorijalizacija umesto komercijalizacija stratišta iz Drugog svetskog rata

10 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

MART 2014

INTERVJU

Nikola Poposki

šef makedonske diplomatiјe

Makedonija i Srbija imaju odlične odnose i partnersku viziju za članstvo u EU

BOŠNJAČKA ZAJEDNICA

Sećanje na gnušni zločin ne bledi

BUNJEVAČKA ZAJEDNICA

Zlato Bunjevačkog kola u Beogradu

NEMAČKA ZAJEDNICA

Uskoro muzej podunavskih Nemaca u Apatinu

KANCELARIJA

Paunović
na Evropskom
samitu Roma

iz makedonske zajednice

Knjiga premošćuje razlike

iz češke zajednice

Izložba o delatnosti čeških arhitekata u Beogradu

iz slovenačke zajednice

Veče solističke i kamerne muzike slovenačkih stvaralaca u Srbiji

iz rusinske zajednice

Govor jezikom muzike - metajezikom čovečanstva

iz bunjevačke zajednice

Gde su Bunjevci, tu je veselje, pesma i igra

uvodnik

Stvarna i moguća stvarnost nacionalnih manjina u post izborne Srbije

Izbori su okončani, ali još uvek je mnogo nepoznanica što se tiče politike prema nacionalnim manjinama. Pobednici izbora su se do sada deklaratивno zalagali za integraciju nacionalnih manjina te su političke predstavnike određenih nacionalnih manjina „integrisali“ na svoje liste. Nakon izbora, pozvali su određene partije koje zastupaju interes nacionalnih manjina na razgovore o formiranju vlade. Moglo bi se zaključiti da ulazimo u period boljeg tretmana i većeg uvažavanja prava nacionalnih manjina. Ako uzmemu u obzir i proces Evropskih integracija, koji posebnu pažnju, i to na samom početku, posvećuje odnosu države prema nacionalnim manjinama, predstava može biti upotpunjena, a vizija bolje budućnosti za nacionalne manjine potpuno izvesna.

Stvarnost, ipak nije tako optimistična. U stvarnosti Ustavni sud je ocenio veći broj odredbi Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina neustavnim i potpuno je neizvesna dalja soubina toga zakona i nadležnosti Nacionalnih saveta. U stvarnosti evidentan je trend „spuštanja“ nivoa na kome se tretiraju pitanja nacionalnih manjina - od Ministarstva za ljudska i manjinska prava stigli smo do Kancelarije za ljudska i manjinska prava. Mnogi očekuju da će se taj trend nastaviti te da nas u budućnosti možda očekuje da će Poverenik za nacionalne manjine biti jedina državna institucija koja će brinuti o pravima nacionalnih manjina.

Kao i u mnogim drugim oblastima, istina je verovatno negde između. U stvarnosti je dovoljno razloga da budemo optimistični, ali i dovoljno prostora za unapređenje postojećeg stanja. Ipak, jedno je potpuno izvesno, za prava nacionalnih manjina se niko ne može izboriti bolje od samih predstavnika nacionalnih manjina i zato u periodu koji je pred nama trebamo обратити posebnu pažnju na osnovna prava nacionalnih manjina i trebamo konstantno osluškivati potrebe, zahteve i incijative nacionalnih manjina.

Ostaje nam da radimo na tome i da verujemo da će postati jasno i opšte prihvaćeno da nacionalne manjine ne uzimaju nikome prava, niti se bore za prava koja im ne pripadaju već da za svoje specifične potrebe trebaju imati specifične mehanizme zaštite što je u skladu sa činjenicom da je Srbija multinacionanalna država.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Paunović na Evropskom samitu Roma

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava Suzana Paunović učestvovala je na "Evropskom Romskom samitu" u Briselu, na poziv Evropske komisije, organizatora ovog skupa

Evropski Romski samit u Briselu bio je mesto na kome su se sreli predstavnici EU institucija, zemalja članica EU i zemalja kandidata, vladinih i nevladinih organizacija, kao i predstavnici lokalnih samouprava. Skup je otvorio Jose Manuel Barroso, predsednik Evropske komisije, a prisutnima su se obratili i Traian Basescu, predsednik Rumunije, Laszlo Andor, komesar za zapošljavanje, socijalnu politiku i inkluziju Evropske Komisije, ističući značaj efikasnog sprovođenja politika usmerenih na inkluziju Roma.

Na samitu su razmatrani rezultati i napredak koji je postignut u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite, borbe protiv diskriminacije i segregacije, kao i bolje iskorišćenosti EU fondova.

Samit je bio prilika da zemlje preispitaju svoje politike u oblasti inkluzije Roma i pronađu delotvorne načine da politike u ovoj oblasti budu prilagođene EU okviru, ali i da se istakne značaj sprovođenja politika na lokalnom nivou.

U Srbiji je 166 lokalnih samouprava izvestilo o postojanju 750 romskih naselja, 90 opština u Srbiji ima ili priprema akcione planove za inkluziju Roma. Prema proceni lokalnih samouprava, u Srbiji živi 255.000 Roma, mada prema popisu iz 2011. godine evidentirano je 147. 604 pripadnika romske nacionalne manjine.

Učešće romske zajednice u planiranju i sprovođenju Strategije za unapređenje položaja Roma osigurava da su ove politike i programi odgovarajući i uspešni, ističe Paunović.

Tamaš Korhec, predsednik Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine i profesor Ustavnog prava

Primena i poštovanje prava je tradicionalno problematično u Srbiji

Tamaš Korhec je već gotovo 4 godine na čelu Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine i važi za mladog i perspektivnog profesora koji ne samo da štiti i zalaže se za prava Mađara u Srbiji, već se smatra da svojom stručnošću i kompetencijom može da unapredi zakonodavni i institucionalni okvir, makar normativno, kako bi se politika prema nacionalnim manjinama sprovodila u skladu i prema najvišim standardima Starog kontinenta.

Korhec je određujuće uticao na izgled i sadržaj Statuta Vojvodine, Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakona o nadležnostima AP Vojvodine.

Trenutno se osporava ustavnost jednog od tih zakona, Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, koji predstavlja osnovu za manjinsku samopuravu kao najviši vid vršenja vlasti i sprovođenja nadležnosti među pripadnicima nacionalnih manjina u Srbiji.

Kao profesoru ustavnog prava obrazloženja za kasaciju ovih odredbi su manjkava, i mahom nemaju osnovu u konkretnim odredbama Ustava Republike Srbije

MN: Šta će, po Vašem mišljenju, doneti promene uslovljene odlukama Ustavnog suda? Da li će se suočavati nadležnosti i ovlašćenja nacionalnih saveta ili je to možda šansa da se te nadležnosti prošire?

Pre konkretnog odgovora, dozvolite mi da se kratko osvrnem na samu Odluku Ustavnog suda. Sa jedne strane, i to je pozitivno, Ustavni sud je odbacio ili odbio najveći broj primedbi na Zakon o nacionalnim savetima i potvrdio je ustavnost koncepcije manjinske samouprave koja je razrađena u odredbama zakona. Na ovaj način sud je raspršio san onih koji su hteli da kompletno uruše ceo sistem kolektivnih prava nacionalnih manjina koji je izgrađen u poslednjih nekoliko godina. Međutim, sa druge strane Ustavni sud je osporio značajan broj odredbi o nadležnostima nacionalnih saveta. Kao profesoru ustavnog prava obrazloženja za kasaciju ovih odredbi su manjkava, i mahom nemaju osnovu u konkretnim odredbama Ustava Republike Srbije, što je više nego očigledno ako pročitate izuzetno temeljno i argumentovano izdvojeno mišljenje sudije Dr Agneš Odri-Kartag. Bilo kako bilo, Odluka Ustavnog suda je konačna i obavezna za svakoga, tako i za nacionalne savete pa tako se postavlja opravданo pitanje kako dalje, nakon odluke Ustavnog suda. Iako bi naš rad bio moguć i bez bilo kakvih izmena i dopuna Zakona o

Bilo kako bilo, Odluka Ustavnog suda je konačna i obavezna za svakoga, tako i za nacionalne savete pa tako se postavlja opravданo pitanje kako dalje, nakon odluke Ustavnog suda

Ko je Tamaš Korhec - predsednik Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine?

Dr Tamaš Korhec rođen je 1967. godine u Subotici. Diplomirao je 1992. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, a 1995. na Fakultetu za pravne i državno-upravne nauke Univerziteta Etveš Lorand u Budimpešti. Zvanje magistra (1996.) i doktora nauka (2000.) stekao je na budimpeštanском Centralno-evropskom univerzitetu (CEU). U periodu od 2000. do 2010. godine bio je sekretar Pokrajinskog sekretarijata za propise, upravu i nacionalne zajednice, a od 3. jula 2010. je predsednik Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine.

Od 2002. godine je vanredni profesor, a od 2007. godine je docent Fakulteta za uslužni biznis Univerziteta FABUS u Sremskoj Kamenici, odnosno na Fakultetu za pravne i poslovne nauke u Novom Sadu. Kursevi: ustavno pravo, upravno pravo, prava manjina i osnova prava. Od akademske 2009/2010 godine je gostujući profesor na Pravnom fakultetu Ferenc Deak Univerziteta u Đeru i na Pravnom fakultetu Centralno-evropskog univerzитета u Budimpešti.

Stručne oblasti: samouprave manjinskih autonomija, zvanična upotreba jezika, ombudsman i kontrola javne uprave, regionalna decentralizacija. U gore navedenim oblastima je napisao i objavio veliki broj stručnih radova. Kao stručni političar i stručnjak je u proteklih šest godina učestvovao u pripremi i izradi Ustava, određenih zakona i pravnih propisa u gore navedenim oblastima. Kao stručni političar je 2009. godine preuzeo određujuću ulogu u procesu pripreme tri važna zakona: Statuta Vojvodine, Zakona o utvrđivanju nadležnosti AP Vojvodine i Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Parlament Republike Srbije je usvojio ove zakone u drugoj polovini 2009. godine.

Pravni okvir za zaštitu prava manjina u Srbiji u najvećoj meri ispunjava evropske standarde, dok primena i poštovanje prava je tradicionalno problematična u Srbiji

Intervju

Lično ne verujem da izmene mogu proširiti ovlašćenja nacionalnih saveta, naročito ne ako se izmene vrše primarno u cilju usaglašavanja zakona sa stavovima Ustavnog suda

nacionalnim savetima, svakako da princip vladavine prava čini određene aktivnosti zakonodavca poželjnim. Otvorile su se neke nedoumice koje bi bilo korisno sa stanovišta pravne sigurnosti otkloniti aktivnostima zakonodavca. Prilikom eventualnih izmena zakona, Zakonodavac, odnosno vladajuća većina ima širok prostor za različita rešenja, izmene zakona mogu da idu u pravcu sužavanja ovlašćenja nacionalnih saveta ali i u pravcu očuvanja suštine ovlašćenja istih. Lično ne verujem da izmene mogu proširiti ovlašćenja nacionalnih saveta, naročito ne ako se izmene vrše primarno u cilju usaglašavanja zakona sa stavovima Ustavnog suda. Mislim da će opšti vrednosni stav buduće vladajuće većine prema pravima nacionalnih manjina u Srbiji uveliko opredeliti sadržinu izmena

zakona. Pažljivo ćemo pratiti ovaj proces.

MN: Da li smatrate da će pregovori sa EU doneti samo privremeno bolji položaj nacionalnih manjina ili u pristupnim pregovorima vidite šansu da se prava nacionalnih manjina trajno podignu na viši nivo?

Poštovanje prava manjina predstavlja

Metodi učenja srpskog jezika ne omogućuje savladavanje srpskog jezika u sredinama u kojima je mađarski jezik dominantan (u takvim sredinama živi oko 65% mađarskih đaka)

važan uslov za članstvo u EU, to nije sporno. Ovo pitanje ima najmanje dve strane, pravni okvir i primenu prava. Pravni okvir za zaštitu prava manjina u Srbiji u najčešći meri ispunjava evropske standarde, dok primena i poštovanje prava je tradicionalno problematična u Srbiji. Napredak na ovom planu je moguć samo ako se jača institucionalni okvir i kapaciteti države na ovom planu. Na ovom planu je potreban napredak, potrebno je da jasno definišemo sla-

bosti, da ukažemo na razloge ovih slabosti i da planski krenemo u njihovo rešavanje. To je nešto što Evropska Unija može zahtevati od Srbije i može jasno pratiti eventualni napredak. Pošto EU nema jasne standarde niti sistem monitoringa u oblasti prava nacionalnih manjina za svoje punopravne članove, ono što se može uraditi, može se uraditi samo u procesu pridruživanja.

MN: U kojoj meri je Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine zadovoljan primenom zakona koji omogućuje obrazovanje na mađarskom jeziku?

Na ovom planu nemamo ozbiljnih primedbi. Naravno pojedinačnih problema imamo, ali u suštini zakoni se na ovom polju dosta dosledno primenjuju.

Gde nemamo razumevanje, to je program učenja srpskog jezika za učenike koji pohađaju nastavu na mađarskom jeziku. Metodi učenja srpskog jezika ne omogućuje savladavanje srpskog jezika u sredinama u kojima je mađarski jezik dominantan (u takvim sredinama živi oko 65% mađarskih đaka). Naši pokušalji da primenimo stanje nailaze na ogroman i za mene nerazumljiv otpor u Ministarstvu prosветe i u Zavodu za unapređenje obrazovanja i vaspitanja. Ako se to tako nastavi moraćemo pokušati da problem rešimo sami, neinstitucionalno što bi bila sramota. Osim ovog problema imamo sporadične probleme sa obezbeđivanjem udžbenika. Ono što je međutim ogroman problem, a nije vezan za primenu i poštovanje zakona jeste izuzetno nepovoljna demografska situacija u Srbiji a posebno u okviru mađarske zajednice. Ukoliko se ove tendencije ne poprave sadašnji sistem javnog obrazovanja će se za nekoliko godina urušiti.

MN: Koliko je za madjarsku na-

Ono što je međutim ogroman problem, a nije vezan za primenu i poštovanje zakona jeste izuzetno nepovoljna demografska situacija u Srbiji a posebno u okviru mađarske zajednice

Intervju

Mađarska vodi politiku koja sa jedne strane priznaje ovakve državne granice ali sa druge strane polaže pravo da brine o „sunarodnicima van granice Mađarske”

cionalnu manjinu značajna veza sa matičnom državom i u kojoj meri Srbija koristi mogućnost korišćenja EU fondova u svetu tri godine danas mnoge činjenice da je Mađarska članica EU, čime se otvara neki su ostali i radimo na pristup dodatnim sredstvima kroz im-

plementaciju zajedničkih projekata? Mađarska je država koja je od 1920. okružena velikim delom pripadnicima sopstvene nacije. To je jedna specifična situacija na koju Mađarska država traži odgovore u poslednjih blizu sto godina. U poslednja četvrt veka Mađarska vodi politiku koja sa jedne strane priznaje ovakve državne granice, ali sa druge strane polaže pravo da brine o „sunarodnicima van granice Mađarske”. Izgrađen je sistem pomoći koji podrazumeva pored materijalne pomoći i političko-diplomatsku aktivnost za zaštitu interesa Mađara van granica. Nama ova pomoć puno znači, a posebno nam je draga da su odnosi Srbije i Mađarske u uzlaznoj putanji i sve više mogu biti označeni kao prijateljski. Sve ovo predstavlja dobru osnovu da se formulisu zajednički prekogranični projekti i prema fondovima EU. Nažalost, na ovom planu tek smo na početku.

MN: Da li ste i u kojoj meri zadovoljni primenom nadležnosti nacionalnih saveta u sve 4 oblasti?

Slika je šarena. Neke naše nadležnosti su potpuno ignorisane od strane različitih organa vlasti, dok u drugim oblastima je vidna spremnost za saradnju i za poštovanje naših ingerencija. Spadam u red onih koji traže rešenja, a ne izgovor za probleme i smatram da naš uspeh u velikoj meri zavisi od nas samih. U odnosu na stanje pre tri godine danas mnoge probleme u primeni

zakona više nemamo, neki su ostali i radimo na njihovom rešavanju.

U odnosu na stanje pre tri godine danas mnoge činjenice da je Mađarska članica EU, zakona više nemamo, neki su ostali i radimo na njihovom rešavanju

MN: Da li smatrate da će predstojeći izbori za nacionalne savete doneti napredak u ostvarivanju prava manjina?

Izbori će doneti napredak ako budu organizovani u skladu sa visokim demokratskim standardima i ako će pripadnici nacionalnih manjina masovno učestvovati na njima. Reprezentativnost i demokratski legitimitet nacionalnih saveta je naša snaga u odnosima sa državnim organima. Dakle svakoga pozivam da se upiše na odgovarajući poseban birački

spisak i da glasa, u skladu sa svojim uverenjima.

MN: Koliko nacionalne manjine u Srbiji koordiniraju svoje aktivnosti i formulišu zajedničke zahteve?

Od početka, dakle od 2003. godine, postoji Koordinacija nacionalnih saveta. To je dobro i korisno za sve nas. Istovremeno moramo biti svesni i toga da nismo isti, naše ambicije, mogućnosti pa i problemi se razlikuju, a uspešna saradnja je moguća samo u onim stvarima gde postoji zajednički imenitelj. Svakako je dobar primer naš zajednički stav oko postupka koje se nadavno završio pred Ustavnim sudom i dosta ujednačen stav oko nacrta izmena i dopuna zakona o nacionalnim savetima.

Reprezentativnost i demokratski legitimitet nacionalnih saveta je naša snaga u odnosima sa državnim organima

Neke naše nadležnosti su potpuno ignorisane od strane različitih organa vlasti, dok u drugim oblastima je vidna spremnost za saradnju i za poštovanje naših ingerencija

Ruben Fuks, predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije

Memorijalizacija umesto komercijalizacija stratišta iz Drugog svetskog rata

Dr Ruben fuks je nešto duže od 2 godine na čelu Saveza jevrejskih opština Srbije. Kao najviši oblik organizacije Jevreja u Srbiji Savez jevrejskih opština Srbije vrši funkciju manjinske samouprave odnosno pandam je ostalom Nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Dr Fuks je po zanimanju hirurg i čovek koji u dobroj meri oslikava vrednosti koje se tradicionalno vezuju za jevrejsku zajednicu, a to su poštovanje tradicije, promišljenost i odmerenost u stavovima.

Kao čovek izvanrednog obrazovanja i poznavanja istorije svog naroda, ali i čitavog regiona, dr Fuks je uvek i u svakoj prilici izuzetan sagovornik. On ne samo da zvanično predstavlja jevrejsku zajednicu u Srbiji već vrlo živopisno predstavlja stavove koji su toliko odsutni u našim medijima, a tiču se istorije naših prostora.

Dr Fuks je svestan da informacije iz jevrejske zajednice

nisu mnogobrojne u medijima u Srbiji, ali on to smatra normalnim i delom strategije jevrejske zajednice. On ističe da više interesa za informacije iz jevrejske zajednice pokazuje većinska zajednica i druge nacionalne zajednice nego što postoji potreba i interes jevrejske zajednice da plasira informacije u javnost.

“Naš prioritet je da informišemo Jevreje. Jesmo strašno dispergovani, ali tu obavezu ispunjavamo”, naglašava dr Fuks.

U prijateljskom razgovoru, dr Fuks se požalio na tešku materijalnu situaciju u kojoj se zajednica nalazi i koja već dugo vremena funkcioniše sa restriktivnim budžetom.

On ističe da jevrejska zajedinica u Srbiji tradicionalno poštuje i rado se seća Kneza Miloša, koji je bio filosemita, ali takođe nezaboravlja Kralja Milana koji je bio istaknuti antisemita.

MN: Recite nam prvo koji su ključni problemi sa kojima ste se suočavali od kako ste na čelu jevrejske zajednice?

Osnovni problem su bile finansije. Po izboru novog rukovodstva morali smo da uđemo u restrikcije i da radimo sa restriktivnim budžetom od toga je između ostalog patilo i naše glasilo koje više nije moglo da izlazi kao mesečnik već izlazi dvomesečno, ali i druge stvari su pretrpele restrikciju – bile su rezane i plate zaposlenih, ali to smo u međuvremenu prevazišli.

Uspeli smo da zatvorimo budžet u 2011., 2012. i 2013. godini bez gubitaka, ali imamo neke dugove koje se nadamo da ćemo u ovog godini uspeti da analurimo.

MN: Da li vam država pomaže u rešavanju finansijskih potreba jevrejske zajednice?

Nekih 6% naših potreba je pokriveno od strane Kacelarije za crkve i verske zajednice i Kancelarije za ljudska i manjinska prava. Pored toga, po projektima dobijamo određene subvencije Ministarstva kulture, bilo republice bilo pokrajine i nešto od lokalnih samouprava. Sveukupno je to otprilike 6% budžeta.

Najveći deo pomoći dobijamo iz inostranstva i to tako već godinama. S tim što zahvaljujući ekonomskoj krizi i nekim drugim uslovima i ta pomoć biva sve manja.

MN: Koliko je u takvim uslovima bilo teško Savezu jevrejski opština koji vrši funkciju Nacionalnog saveta da izvršava osnovne zadatke i ostane okupljalište svih Jevreja u Srbiji?

To jeste teška misija, ali mi je kontinualno izvršavamo tako da s jedne strane smo mi inicijatori određenih projekata i programa bilo tradicionalnih, odnosno onih koji se dešavaju u istom ritmu svake godine, bilo kulturnih, istorijskih ili istoriografskih jer u svom sastavu imamo i Jevrejski istorijski muzej i drugih delatnosti koje su orijentisane kako prema našem

Nekih 6% potreba Jevrejske zajednice je pokriveno od strane Kacelarije za crkve i verske zajednice i Kancelarije za ljudska i manjinska prava

članstvu tako izlazimo i u svoju širu sredinu sa prezentacijom onoga što radimo.

MN: Savez jevrejskih opština u svoje aktivnosti je uključio različite grupe aktivnosti i usmerio ih je ka različitim grupama. Koje grupe su u

okviru jevrejske zajednice najaktivnije i koje bi posebno istakli? Omladinske grupe funkcionišu u svim većim opštinama, a tamo gde su opštine manje oni se priključuju sa svojim aktivnostima drugima. Imamo ženske sekcije po svim opština i ženska udruženja koja su aktivna, ako su opštine male, one koriste aktivnosti ovih većih opština. Imamo intenzivnu socijalnu aktivnosti. Pokrivamo potrebe preživelih žrtava Holokausta i ostale naše članove sa socijalnim potrebama. Tako da su aktivnosti relativno brojne. Treba reći zašto su aktivnosti tako brojne na tako mali broj

Jevreja u Srbiji - to je zato što mi nastavljamo tradiciju jedne mnogobrojnije zajednice i trudimo se koliko god je u našoj moći da održimo neki nivo. U tom stilu i na taj način kako je to bilo između dva svetska rata, kada su aktivnosti bilo mnogo raznovrsnije i bogatije.

MN: Znamo da je danas jevrejska zajednica malobrojna i da spada među nacionalne manjine sa najmanjim brojem pripadnika. Ipak, postoje mesta gde je broj Jevreja veći. Koja su to mesta?

To je svakako Beograd gde živi oko 60% pripadnika svih Jevreja nastanjenih u Srbiji. Pored toga velika zajednica je novosadska, srazmerno velike su subotička i pačenčevačka, a ostale su mnogo manje.

MN: Vi ne samo da nastavljate tradiciju jedne mnogo veće zajednice

U Beogradu živi oko 60% pripadnika svih Jevreja nastanjenih u Srbiji. Pored toga velika zajednica je novosadska, a srazmerno velike su subotička i pačenčevačka

Jevrejska mahala na Dorćolu pre Drugog svetskog rata

koja je na ovim prostorima postojala, vi zapravo imate na neki način obavezu da održavate određene spomenike, groblja, svetilišta, itd., a sad je taj posao spao na zajednicu sa skromnim brojem članova. Kako u tome uspevate?

Naravno, veoma teško budući da je masa fizičkih ostataka jevrejskog života od pre Drugog svetskog rata u mestima u kojima praktično više nema Jevreja ili stvarno više uopšte nema. Mi imamo jednu posebnu organizaciju koja vodi računa o grobljima, koliko god je to u njenoj moći uz pomoć lokalnih zajednica sa manje ili više razumevanja tako da brinemo i o tome. Mi obeležavamo na žalost češće interno nego javno i na žalost više simbolički nego faktički mesta stradanja Jevreja. Pri tom treba napomenuti da sam grad

Beograd je mesto postojanja 2 logora uništenja za Jevreje. To su Topovske šupe i Staro sajmište na kojima je stradao vrlo veliki broj naših članova.

MN: Da li smatrate da su ta dva značajna stratišta Jevreja, ali i velikog broja Srba i drugih naroda žrtava fašizma na adekvatan način iskorišćena u smislu odavanja pieteta žrtvama i kao memorijalni kompleksi od istorijskog značaja za državu Srbiju?

Ono što je tužna činjenica što se Topovskih šupa tiče je da su već predmet komercijalizacije prostora od strane Delte i da se trudimo i borimo za to da se na toj lokaciji, ako ništa drugo i ako se ne može sprečiti komercijalna zloupotreba da memorijalizacija tog prostora ostane u prvom redu u jednom autentičnom i

potpuno jasnom i adekvatnom vidu. U ovom momentu je aktuelizovana priča o memorijalnom kompleksu na Starom sajmištu. Pod prethodnom upravom grada imenovana je bila jedna komisija koja je trebala da vodi računa o programskom rešenju za memorijalni kompleks u koju smo bili pozvani, što smo smatrali logičnim, da se borimo za ono što smatramo korektnim načinom prezentacije. Međutim, početkom marta smo saznali da je imenovana, bez ukidanja prethodne komisije, nova komisija o čijem sastavu nismo ni konsultovani, a kamoli pozvani. Formalno je u komisiju imenovan bivši predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije, što nije adekvatno, jer on nema podršku i značaj zajednice i međunarodnih organizacija koje su sigurno zainteresovane za to.

Mi obeležavamo, na žalost, češće interno nego javno i, na žalost, više simbolički nego faktički, mesta stradavanja Jevreja

Intervju

Foto: Jevrejski istorijski muzej

Ono zašta se mi borimo barem na tom Starom Sajmištu koje nije ni napolna rešavano kao što se rešavalo naopako sa Deltom. Zainteresovani smo i imali smo podršku za to da se celo područje Starog Sajmišta zaštiti od bilo kakve komercijalne zloupotrebe i da se ono celo posveti onome što je najznačajnije, a to je period od 1941-1944.

U okviru tog perioda, 1941. i 1942. tu je postojao Judenlager Semlin koji je bio logor uništenja i kada su svi Jevreji iz tog logora uništeni ili pogubljeni onda je 10. maja 1942 tu, u nastavku funkcionisanja, formiran Anhalte-lager ili zadržajni odnosno prolazni logor, koji nije bio logor uništenja, mada su iz njega vođeni ljudi na stratišta, ali je služio i kao prolazni logor za recimo zarobljene borce sa Kozare, ali i civilno stanovništvo sa Kozare koje je bilo upućivano u Aušvic ili neke druge logore i u koji su dovođeni borci koji su se borili protiv okupatora iz Srbije, politički protivnici koji su bili držani kao taoci na Starom Sajmištu tako da smatramo da Staro Sajmište mora biti mesto na kome se na jedinstvenom prostoru komemoriše i genocid nad Srbima, koji su najbrojniji od onih koji su stradali i genocid nad Romima i genocid nad Jevrejima koji se naziva Holokaust i

koji se piše velikim slovom, ali treba komemorisati i patriote koji su bili zatvarani na Starom Sajmištu, a koji nisu pripadnici ni jedne od ovih grupa, a treba ih se setiti.

Dozvoljavam mogućnost da se u nekom prostoru prikaže istorijski razvoj od pravljenja Sajmišta predratnog do upotrebe tog prostora posle rata, bilo kao mesta gde su bile smeštene radne brigade koje su zidale Novi Beograd, pa onda smeštaj ateljea slikara, pa onda nekih alterna-

tivnih predstava koje nisu mogle biti izvođene na drugim mestima, pa sve do poslednjih zloupotreba od kad su tu kafići, restorani, teretane, itd. i ako se već o tome govore tu treba prikazati i stepen propadanja pre nekakve potencijalne rekonstrukcije koja bi trebalo da sledi.

MN: To je ogroman prostor o kome govorite. Staro Sajmište obuhvata mnogo veći deo nego što je deo oko spomenika. Proteže se i duž obale Save, ali i u dubinu novobeogradske obale. Da li kada govorite o memorijalizaciji Starog Sajmišta mislite na celokupan prostor predratnog Sajmišta?

Iz toga razloga, što jedan od ključnih razloga, da bi se zaštitio taj prostor koji će biti presečen putnom komunikacijom od Gazele prema Novom Beogradu, što nam je poznato, treba razmišljati o tome da je i Nemački paviljon koji je bio najudaljeniji deo Starog Sajmišta i upravo iz određenih simboličkih razloga smo postavili zahtev da se jevrejskoj zajednici dodeli upravo taj Nemački paviljon koji je dovoljno velik da podnese svojim prostorom memorijalizaciju Holokausta. Adekvatan prikaz Holokausta je nemoguć bez prikaza onoga što je

Kolone Jevreja koje su odvođene u logor Staro Sajmište

Zainteresovani smo i imali smo podršku za to da se celo područje Starog Sajmišta zaštiti od bilo kakve komercijalne zloupotrebe i da se ono celo posveti onome što je najznačajnije, a to je period od 1941-1944.

Staro Sajmište neposredno pred početak Drugog svetskog rata

Holokaust uništio, znači, prethodne istorije Jevreja na ovom terenu. To nije samo memorijalizacija Judenlagera Staro Sajmište već je jedna mnogo šira memorijalizacija, a podrazumeva aktivnosti i drugih okupatora na drugim područjima jer je to sve toliko međusobno prožeto da mu je svemu i mesto u jednom objedinjenom prikazivanju svih tih događaja.

MN: Poznato je da se prostori poput Starog Sajmišta u nekim drugim zemljama čuvaju u svom autentičnom obliku. Da li se vi zalažete za takav pristup?

Ono za šta se mi zalažemo je da se tu (na prostoru logora) ništa veleleplno, kao egzibicija arhitektonika ne zida, nego da, a smatramo da ima dovoljno prostora, ako i ima potrebe za nekim arhitektonskim intervencijama, da one idu ispod vizualnog i

sadržajnog nivoa autentičnosti prostora.

MN: Zbog čega smatrate da Grad Beograd na taj način pristupa stratištu Staro Sajmište?

Grad trpi pritisak poslovne javnosti da se taj prostor komercijalizuje. Mi smo protiv toga. To je jedna stvar. Druga stvar je da postoje tendencije iz određenih istoričarskih krugova da se čitava priča o Drugom svetskom ratu stavi pod istu kapu smešano, kako bi se postigao određeni efekat koji je, po mom mišljenju, usmeren ili nosi opasnost da bude usmeren na dnevno političku upotrebu, a ono što mi želimo da spričimo po svaku cenu je instrumentalizacija Holokausta.

MN: Sećamo se da je premeštanje romskog naselja kod Delta sitija dočinilo ogroman medijski publicitet, ali

priča o komercijalizaciji Starog Sajmišta gotovo je nepoznata. O tome se ništa nije moglo čuti u nacionalnim medijima. Šta su moguće posledice tih neskladnih stavova države i jevrejske zajednice?

Kao predstavnik jevrejske zajednice ne bih voleo da bude krajnji efekat ono što se dogodilo u Mađarskoj pre vrlo kratkog vremena.

Jevreji su kao i Srbi – dva jevrejina tri mišljenja i ta razjedinjenost u krajnjoj solidarnosti je upravo prevaziđena zahvaljujući jednom neadekvatnom desničarskom načinu tretmana Holokausta gde su se mađarski Jevreji povukli iz memorijalizacije Holokausta zbog tretmana koji je država nametnula. Ne bih voleo da se ova mala zajednica suprotstavlja nekom nosećem i vodećem mišljenju koje bi poteklo iz države.

Grad trpi pritisak poslovne javnosti da se taj prostor komercijalizuje. Mi smo protiv toga

Intervju

Osnovna škola Lauder Hugo Kon iz Zagreba saopštava da ima misiju osigurani da svi njeni učenici iskoriste priliku kako bi u okvirima svojih mogućnosti postigli izvanredne rezultate zahvaljujući jedinstvenom obrazovnom okruženju koje podstiče liderstvo, kulturne razlike i visoke etičke vrednosti

MN: Iza vas su mnogi turbulentni periodi koji su nas doveli u stanje da još uvek nemamo konsenzus oko toga na koji način da gradimo odnose sa drugim državama, narodima i periodima u istoriji. Takvo je stanje i kod većinskog naroda. Da li smatrate da Srbi trebaju da redefinišu odnose prema drugima?

U prvom redu trebaju da izgrade odnose prema sebi samima.

Rasprava o interpretaciji istorije za Srbe, među Srbima, od strane Srba mora biti rasčišćena. Ne može se rasčišćavati time što se sve gura na Holokaust. Što se toga tiče, Jevreji vrlo dobro znaju i složni su oko toga šta se tada događalo i ne treba drugi time da se bave.

MN: Perspektiva Jevreja u Srbiji zavisi i od celokupnog ambijenta u kome žive. Da li se vidi perspektiva opstanka i razvoja jevrejske zajednice u Srbiji imajući u vidu ne samo ekonomski, već i političke, socijalne, kulturološke i druge uslove

koji nisu najpovoljniji za Jevreje?

Jevreji generalno, a pogotovo na ovom području su jedna veoma paradoksalna grupa. Tokom Drugog svetskog rata je ostalo manje od 20% jevrejskog stanovništva živo. Od toga zahvaljujući situaciji i atmosferi u zemlji revolucionarne pravde i faktičkog oduzimanja osnove života mnogima, oko 50% onih koji su preživeli, iselilo se uglavnom u Izrael, ali i drugde. Praktično od ukupnog stanovništva od pre rata ostalo je nešto manje od 10%. Kada je ostao taj mali broj Jevreja, mnogo je bilo onih koji su rekli da će se pobrinuti za njih i one koje imaju nekakve potrebe da bi im se pomoglo, zdravstveno i socijalno, a posle toga ćemo staviti ključ u bravu jer nas više biti neće. Međutim razvoj događaja je demantovao te prognoze koje nisu nelogične. Kada padnete ispod određenog broja vi ste osuđeni da se polako topite i da vas na kraju ne bude. Međutim od 1945. do danas je prošlo mnogo vremena i zajednica je

još uvek živa, tako da se na neke prognoze bez obzira na demografske projekcije ne možemo pouzdati. Jer se ta stvar već trebala dogoditi pa se nije dogodila.

MN: Obrazovanje je jedna od poverenih nadležnosti nacionalnih saveta. Kakvo je obrazovanje u jevrejskoj zajednici u Srbiji?

Užasno je važno kakvu finansijsku osnovu imate za svoje funkcionišanje. Ono što u svakom slučaju nedostaje i što se topi jesu elementi identiteta. Mi od rata na ovamo imamo samo neformalnu edukaciju što se tiče održavanja elemenata nacionalne kulture i to ima svoj danak u jednom opštem opadanju znanja, samosvesti, snage identifikacije i identiteta ne zalazeći u to što ima veliki broj takozvanih mešanih brakova pa sad ko od roditelja više povuče u tom procesu identifikacije mladih, tako se mladi opredeljuju, neki su na pola puta, neki su malo više ovamo, itd. Ono što mi vidimo kao problem je

Rasprava o interpretaciji istorije za Srbe, među Srbima, od strane Srba mora biti rasčišćena.
Ne može se rasčišćavati time što se sve gura na Holokaust

Intervju

Obdanište je moguće lakše organizovati i mi smo to nekada imali.
Samo je pitanje para ako bi smo hteli da to uradimo kako treba ponovo

problem mogućnosti sasvim formalne edukacije koja je posle ukinjanja one socijalističke uranilovke postala moguća, ali finansijski je teško ostvariva i organizaciono. Dispergovani smo i imamo 3 eventualna centra u kojima bi se to moglo obavljati, a to nam je ideja. Za jednu kvalitetniju neformalnu edukaciju, aktivniju, za podsticanje razvoja na tradiciji nacionalne kulture na žalost novaca nema. Imamo mnogo projekata koji su spremni, ali nema novca.

MN: Kada govorite o formalnoj i neformalnoj edukaciji, da li mislite na versko obrazovanje ili isključivo na jezik sa elementima nacionalne kulture?

Kod nas Jevreja je verska, nacionalna i jezička edukacija vrlo izmešana. Srbi bismo bi trebalo biti jasno da se versko i nacionalno međusobno prožima i podudara jer je i kod Srba tako. Treba zamisliti situaciju Srba u Čikagu kojima je jednakovo važno i međusobno

se prepliće i poistovećuje verska edukacija, približivanje načina isповедanja vere i kulturno nasleđe. Kod nas se to čak i više potencira.

MN: Imate situaciju u islamskoj verskoj zajednici kojoj pripadaju Bošnjaci u Srbiji koji pored verske nastave u školama imaju i predmet Bosanski jezik sa elementima nacionalne kulture. Da li bi takav model zadovoljio potrebe Jevreja u Srbiji?

Tu postoji samo jedan problem – muslimani žive u većim aglomeracijama, a Jevreji žive dispergovano tako da bi smo morali da imamo posebnu instituciju, odnosno ne bi mogli raditi po školama, već bi morali imati svoju školu, kako ne bi sva ta deca išla u sve moguće škole nego u tu jednu školu i to u 3 centra je to moguće uraditi u vidu formalne edukacije.

To je moguće i to je pitanje para. Obdanište je moguće lakše organizovati i mi smo to nekada imali, samo je pitanje para ako bi hteli da to uradimo kako treba. Što se osnovnoškolskog

obrazovanja tiče vrlo bi se rado udružili sa drugima u tom poduhvatu, jer smatramo da je generalno nivo školovanja u Srbiji ugrožen i da je kvalitet vrlo nizak, a mislim da bi mogli da utičemo bar kao primer kako bi se to moglo dobro uraditi.

MN: Hoćete reći da nije moguće uraditi ni osnovno zadovoljenje potreba zajednice za osnovnim obrazovanjem kao što su to uradile druge zajednice koje imaju nastavu u školama u koje idu deca pripadnici nacionalnih manjina, pa makar se ta nastava odvijala u svega nekoliko gradova, poput Beograda ili Novog Sada?

Što se tiče jevrejske zajednice to nije moguće, jer čak i u okviru jednog grada deca idu u mnoge različite škole te bi bilo potrebno pokriti mnogo škola sa malo dece.

Ako organizujete na primer jevrejsko odeljenje u Beogradu, normalno je da ćeće da povučete i decu iz Pančeva, ako se organizuje u Subotici

U Srbiji trenutno ne postoji ni jedan jevrejski vrtić, dok u Zagrebu, iako je jevrejska zajednica malobrojnija radi jevrejski vrtić "Davidove zvjezdice"

Intervju

Terezinska deklaracija je jedan akt koji je potpisalo 47 zemalja u kojima se Holokaust događao

onda će oni privući i decu iz svoje okoline isto tako i kad je u pitanju Novi Sad. Jedino ko ostaje izolovan u tom smislu je Niš. U Zrenjaninu ima nešto jevreja i oni mogu nešto da odrade, a Niš je tu problematičan jer je udaljen od ostalih naših centara. Jevrejska škola u malobrojnijoj zajednici postoji u Hrvatskoj. Ona je subvencionisana od strane stranog darodavca i trenutno ima određene finansijske poteškoće. Ta škola je otvorena za javnost i druga deca mogu da uče u toj školi. Škola je privatna i ona se naplaćuje. Zajednica subvencionije školovanje svoje dece. Škola ipak ima problema sa finansiranjem i na kraju se sve svelo na finansije.

MN: Spomenuli ste da na kraju želite da istaknete restituciju kao jedan od ključnih problema zajednicice. Da li u restituciji vidite mogućnost ispravljanja istorijskih nepravdi ili potvrdu tih istih

nepravdi?

Sad ide pisanje zakona o restituciji imovine koja je oduzeta kao posledica Holokausta. U tom procesu zajednica može da dođe do adekvatnih sredstava koja i jesu predviđena Terezinskom deklaracijom. Terezinska deklaracija je jedan akt koji je potpisalo 47 zemalja u kojima se Holokaust događao. Ona predviđa da se imovina koja praktično nema naslednika dodeljuje na ovaj ili onaj način zajednici koja je koristi u 3 namene. Jedna namena je memorijalizacija onih iz kojih je ta imovina ostala. Tu vidimo mogućnost da jedan memorijalni centar na Starom Sajmištu može da radi, a ne da se sagradi kao zgrada već da može da funkcioniše u kontinuitetu – ne da bude samo spomenik. Druga namena je da ta imovina ima da služi kao finansijski izvor za aktivnosti na suzbijanju onih socijalnih pojava koje su dovele do Holokausta, to jest opšte netrpeljivosti, posebno anti-

semitizma, koji je jedan od posebnih oblika netrpeljivosti. Treća namena je za život preživele zajednice iz koje su ti ljudi koji se nisu vratili. U okviru te treće namene vidim mogućnost da jevrejska zajednica Srbije finansira veliki broj značajnih projekata.

Pored Jevrejskog istorijskog muzeja koji bi nastavio svoj rad i kao memorijal Holokausta, dakle proširio bi se samo fizički, imamo i hor Srpsko-jevrejsko pevačko društvo "Braća Baruh", koji u kontinuitetu postoji više od 100 godina, obnovljen je i rad Jevrejskog kamernog orkestra, što je malo teže jer su u pitanju profesionalci, to nije amatersko društvo pa je potrebno izdvojiti finansije za to i treba nastaviti taj oblik kulturne aktivnosti. Imamo u Novom Sadu hor Hašira, mnogobrojna amaterska pozorišta, imamo Makabi koji se bavi sportom koji radi amaterski, ali se uspešno takmiči na domaćem i međunarodnom planu.

Terezin je bio logor za Jevreje u Drugom svetskom ratu, a poseban značaj je stekao kada je u njemu potpisana deklaracija koja makar delimično vraća nadu u pravdu za Jevreje

Izložba o delatnosti čeških arhitekata u Beogradu

Ljiljana Stehlík

predsednik Odbora za kulturu Nacionalnog saveta
češke nacionalne manjine

Povodom obeležavanja 150 godina od delatnosti čeških arhitekata u Beogradu, Etnografski muzej u Beogradu sa udruženjem istoriografa i istoričara arhitekture DISTRIKT 6 organizovao je studijsku izložbu pod nazivom „Češko-srpske veze u arhitekturi Beograda (1863-1941)“.

Na izložbi je predstavljeno ukupno trinaest čeških graditelja (inžinjera i arhitekata), kao i šestorica srpskih arhitekata koji su se školovali na Praškoj Akademiji pre 1918. godine.

Period koji izložba obuhvata hronološki počinje od angažmana arh. Jana Nevolea (1863) u Beogradu, odnosno arh.

Františeka Nekvasila (1887) i završava se početkom Drugog svetskog rata.

Izložba „Češko-srpske veze u arhitekturi Beograda (1863-1941)“ ima za cilj da afirmiše zatečeni arhitektonski fond, istorijski razvoj i potencijalni uticaj arhitekture čeških graditelja u Beogradu kroz hronološki okvir koji zaokružuje period od 1863-1941. Pozdravnu reč na otvaranju izložbe 28.marta 2014. uputio je domaćin, v.d. direktora Etnografskog muzeja u Beogradu, gospodin Miroslav Tasić, a zatim se auditorijumu obratio pomoćnik ministra kulture i informisanja RS gospodin Miladin Lukić.

Izložbu je otvorila njena ekselencija, gospođa Ivana Hlavsova, ambasadora Republike Češke u Srbiji. Svojim prisustvom otvaranje izložbe uveličali su gospodin Štefan Klepaček, predsednik Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine u Srbiji, gospodin Jozef Irović, zamenik predsednika Nacionalnog saveta, gospođa Ljiljana Stehlík, predsednik Odbora za kulturu Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine, predstavnici Čeških beseda iz Beograda, Bele Crkve i Kruševice. Muzički program, koji je doprineo svečanoj atmosferi, pripremio je hor slavistike Filološkog fakulteta u Beogradu.

Izložba „Češko-srpske veze u arhitekturi Beograda (1863-1941)“ ima za cilj da afirmiše zatečeni arhitektonski fond, istorijski razvoj i potencijalni uticaj arhitekture čeških graditelja u Beogradu kroz hronološki okvir koji zaokružuje period od 1863-1941

21 godina bez odgovora

Sećanje na gnušni zločin ne bledi

Bošnjačka kulturna zajednica podsjeća javnost da je prije 21 godinu 27. februara, iz voza 671 sa linije Beograd-Bar u stanici Štrpci počinjen zločin, kada su pripadnici srpskih paravojnih jedinica pod komandom Milana Lukića, uz logističku pomoć države Srbije, oteli grupu putnika, 18 Bošnjaka i jednog Hrvata.

Posmrtni ostaci 16 putnika još nisu pronađeni, dok su posmrtni ostaci Čorić Rasima i Rastoder Jusufa, nekompletne ostaci trećeg putnika Zubčević Halila su takođe pronađeni u jezeru Perućac.

Iako je sa određenih državnih instanci obećavano sudsko gonjenje počiniteljima ovog gnušnog zločina, do danas, osuđen je samo zločinac Nebojša Ranislavljević, dok su ostali počinitelji i nalogodavci, kao i cijelokupan sudski proces ostao neravničar. Prema podacima Tužilaštva za ratne zločine četiri policajca MUP-a Republike Srbije učestvovalo je u izvršenju otmice.

Uzimajući sve navedeno u obzir i znajući da jedino sjećanjem na ovaj zločin obezbjeđujemo sebi sigurnost da nam se tako nešto neće ponoviti, BKZ podržava akciju BDZ Sandžaka i poziva na kolektivni odlazak u Prijepolje radi prisustva na komemorativnoj akademiji i učešća na mimo-hodu šutnje „Štrpci bez mezara“.

Delegacija BNV na Konferenciji „Unapređenje manjinske politike u Srbiji – u korak sa integracijom“

Predsjednik BNV-a Samir Tandir, predsjednik NVS-a Sead Šaćirović i član Odbora za ljudska prava BNV-a Rejhan Kurtović učestvovali su danas, 28.03.2014. godine u Beogradu na konferenciji Forum za etničke odnose, pod nazivom „Unapređenje manjinske politike u Srbiji – u korak sa integracijom“.

Konferencija se održava pod pokroviteljstvom ambasada Velike Britanije i ambasade Kraljevine Holandije.

Delegacija je imala više sastanaka sa predstavnicima diplomatskog kora i aktivistima za ljudska prava. U svom obraćanju predsjednik Tandir je naglasio problem implementacije zakona u Republici Srbiji i pozdravio najavu Aleksandra Vučića da će se odnos vlasti prema manjinskim zajednicama promijeniti.

Pokrenuta inicijativa za osnivanje BKZ-a u Beogradu

Bošnjačka kulturna zajednica obavještava javnost da je pokrenuta inicijativa za osnivanje Odbora Bošnjačke kulturne zajednice u Beogradu. Za povjerenicu imenovana je Fikreta Suljović iz Beograda.

Predsjednik BKZ-a dr. Admir Muratović kazao je da je osnivanje Odbora BKZ-a u Beogradu od izuzetne važnosti za Bošnjake koji žive na prostoru uže Srbije.

„Osnivanje BKZ BG je izuetno važno za Bošnjake koji žive na prostoru uže Srbije, jer Bošnjaci ovog prostora nisu u prilici da se kroz državne sisteme organiziraju na adekvatan način. Zato je BKZ preuzeila obavezu da iznađe modele za očuvanje i afirmaciju nacionalnih i kulturnih vrijednosti Bošnjaka, što jesu i programska načela BKZ-a.“ – kazao je predsjednik Muratović.

Veče solističke i kamerne muzike slovenačkih stvaralaca u Srbiji

Maja Đukanović

Nacionalni savet slovenačke nacionalne manjine je 26. februara povodom Prešernovog dana, slovenačkog praznika kulture, organizovao Veče solističke i kamerne muzike slovenačkih stvaralaca u Srbiji.

U okviru večeri solističke i kamerne muzike slovenačkih stvaralaca u Srbiji, bila su predstavljena dela **Davorina Jenka, Mihovila Logara, Zlatana Vaude i Anice Sabo.**

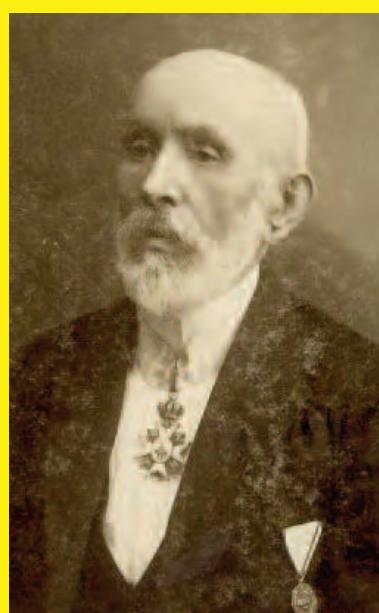
Nastupala je **Tanja Obrenović** – mecosopran, **Oliver Sabo** – bariton, **Gudački kvartet Beogradske filharmonije**, **Klavirski trio Classica Aeterna** i **Kamerni ansambl Škancin**.

Ovim koncertom obeleželi smo **stogodišnjicu smrti Davorina Jenka**, kompozitora slovenačkog porekla, čija je bogata umetnička, stručna i pedagoška aktivnost predstavljala povod za sagledavanje rada drugih kompozitora i kompozitorki slovenačkog porekla koji su delovali, ili još uvek deluju na području Srbije. Svojim delom, oni ne samo što doprinose razvoju muzike na ovim prostorima, nego doprinose i jačanju kulturnih veza između Slovenije i Srbije.

Kroz ostvarenja kompozitora slovenačkog porekla u Srbiji,

predstavlja se njihovo muzičko stvaralaštvo, a ujedno se daje i važan doprinos istraživanju njihovih opusa koji obuhvataju izuzetno veliki broj dela, čiji popis, sistematizacija i stručna razmatranja tek započinju. Ovim koncertom se, između ostalog, dela relevantne umetničke vrednosti čuvaju od zaborava.

Davorin Jenko je 1863. godine, došavši iz Beča, postao horovođa Srpskog crkvenog pevačkog društva iz Pančeva, a zatim, nakon smrti Cornelija Stankovića, i dirigent Beogradskog pevačkog duštva. Jenko je doprinos razvoju muzičkog i kulturnog života Beograda dao i kao kapelnik Narodnog pozorišta u Beogradu, te kao član Srpskog učenog društva od 1865. godine i Srpske kraljevske akademije od 1887. godine.

Kroz ostvarenja kompozitora slovenačkog porekla u Srbiji, predstavlja se njihovo muzičko stvaralaštvo, a ujedno se daje i važan doprinos istraživanju njihovih opusa koji obuhvataju izuzetno veliki broj dela, čiji popis, sistematizacija i stručna razmatranja tek započinju

Kompozitor **Mihovil Logar** bio je redovni profesor na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, obavljao je funkciju predsednika Udruženja kompozitora Srbije, a često je nastupao i kao pijanista. Najznačajnija crta muzičkog jezika ovog autora jeste humor, koji predstavlja i glavnu konstantu u njegovom izuzetno obimnom i raznovrsnom opusu.

Zlatan Vauda je široj javnosti poznat pre svega kao dirigent dečijeg hora RTB, u periodu od 1952. do 1986. godine, što je rezultiralo velikim brojem dela u njegovom opusu posvećenih ovom mediju. Dobitnik je brojnih nagrada, a veliki deo svog života posvetio je radu i brizi o najmlađima. Kada je u pitanju muzički jezik ovog autora, upadljiva je izuzetna raznovrsnost upotrebljenih muzičkih sredstava, kao i veoma različita raspoloženja koja dominiraju u njegovoj muzici. Dok su kompozicije za dečiji hor, kako se to i može očekivati od dela pisanih za mlade, mahom vedre, mnoga dela pisana za kamerne i orkestarske sastave sa sobom nose mračnu atmosferu i često meditativni karakter.

Savremena kompozitorka i teoretičarka **Anica Sabo**, komponuje mahom za kamerne sastave, često inspirisana slovenačkom književnošću. Svoju karijeru je posvetila teorijskom, predagoškom i kompozitorskom radu, оформивši poetiku koja počiva na modernističkim idejama o autonomiji umetnosti.

Na koncertnom programu imali smo priliku da čujemo kompoziciju Davorina Jenka "Strune milo se glasite" za

solistu, prateći vokal i kamerni ansambl koju je priredila Anica Sabo. Kao solista je nastupio Oliver Sabo Batančić u pratnji ansambla Škancin (prateći vokala Milica Popović, viola Atila Sabo, flauta Nevena Glišić Sabo, violina Marija Misita i klavir Milica Sekulić).

Na programu su bile i Dve groteske za klavir Mihovila Logara, "Pesma o mirisu smrekove smole" i "Ritmovi igre" u izvođenju pijanistkinje Milice Sekulić, kompozicija "Senke za violončelo solo" Anice Sabo koju je izveo violončelista Filip Milinković, delo Zlatana Vaude "Retrospekcija za violinu i violončelo" koju su izveli violinista Imre Sabo i violončelista Dragi Randelić. Kompozicija Anice Sabo "Besede strah ni več v slovarju" za flauto i violistu/recitatora izveli su članovi kamernog ansambla Škacin. Vaudino delo "Seanse III" za mecosopran i klavirski trio izveli su mecosopran Tanja Obrenović i Klavirski trio Clasica Aeterna. Na programu je bio Logorov "Cedurski kvartet" treći i četvrti stav u izvođenju Gudačkog kvarteta Beogradske filharmonije: prva violina Jelena Dragnić, druga violina Vladan Lončar, viola Boris Brezovac i violončelo Aleksandar Latković.

Veče solističke i kamerne muzike slovenačkih stvaralaca u Srbiji omogućilo je beogradskoj koncertnoj publici da se upozna sa delom bogate baštine slovenačkih kompozitora koji su stvarali i stvaraju u Srbiji. Publiku je izvođače pozdravila dugim i srdačnim aplauzom, a svi zajedno su otpevali najpoznatiju Jenkovu pesmu, deo iz komada sa pevanjem "Markova sablja", koji je prerađen za zvaničnu srpsku himnu.

Nikola Poposki, šef makedonske diplomatiјe u poseti Srbiji

Makedonija i Srbija imaju odlične odnose i partnersku viziju za članstvo u EU

Viktor B. Šekerovski

Makedonsko – srpski odnosi su u kontinuitetu dobri, između dve države praktično ne postoje pitanja koje bi ih otežavale. Te odnose karakterišu visok stepen međusobnog razumevanja i uvažavanja. Obe države dele evropske aspiracije i vrednosti, što je značajan faktor u unapređenju ukupnih međusobnih odnosa i saradnju, izjavio je u ekskluzivnom intervjuu za Makedonsku Videlinu, šef makedonske diplomatiјe, gospodin Nikola Poposki, posle zvanične posete Srbiji tokom koje je razgovarao sa resornim kolegom Ivanom Mrkićem, a imao je susrete i sa predsednikom države Tomislavom Nikolićem i premijerom Ivicom Dačićem. U razgovoru sa direktorom NIU MIIC Viktorom B. Šekerovskim visoki gost iz Makedonije je istakao da zajedno sa Vladom Republike Srbije stalno rade na iznalaženju potencijala za dalje širenje saradnje u svim oblastima u kojima postoje zajednički interesi identifikovanih na prvoj zajedničkoj sednici dve vlade u Beogradu, sa posebnim akcentom na unapređenju ekonomске saradnje.

MV: Gospodine ministre, koliko makedonska zajednica u Srbiji i srpska u Makedoniji doprinose razvoju srpsko – makedonskih odnosa?

NP: Negovanje nacionalnog identiteta i ostvarivanje prava pripadnika makedonske zajednice u Republici Srbiji i srpske zajednice u Republici Makedoniji predstavljaju, bez sumnje, solidnu osnovu u razvoju odnosa između dve prijateljske zemlje. U tom kontekstu ističem započetu implementaciju Bilateralnog manjinskog Sporazuma o zaštiti Makedonaca u Srbiji i Srba u Makedoniji, kao dobru osnovu u ostvarivanju prava pripadnika makedonske zajednice u R.Srbiji i srpske zajednice u R.Makedoniji. Očekujemo u narednom periodu da se realizuje susret

Ističem započetu implementaciju Bilateralnog manjinskog Sporazuma o zaštiti Makedonaca u Srbiji i Srba u Makedoniji, kao dobru osnovu u ostvarivanju prava pripadnika makedonske zajednice u Republici Srbiji i srpske zajednice u Republici Makedoniji

Nikola Poposki
šef makedonske diplomatiјe

Mešovite komisije za implementaciju Sporazuma, utvrde prioritni zahtevi cilnjih grupa za doslednu realizaciju u celini ljudskih i manjinskih prava, a zatim da državne institucije u tom smeru odgovore i sa opredeljenim afirma-

tivnim merama.

MV: Makedonska zajednica u Srbiji, putem državnih subjekata (Nacionalni savet), nevladinog sektora (SAMS-MAKOS) i političkog subjekta (DPM), beleži veliki iskorak u pogledu udruživanja Makedonaca u Srbiji, ostvarivanju njihovih prava i razvoju makedonske svesti u dijaspori. Kako ocenjujete njihovu aktivnost?

NP: Makedonska zajednica u Republici Srbiji predstavlja pozitivan primer u reprezentativnostima jedne zajednice, posebno ukoliko se imaju u vidu one aktivnosti kao što su objedinjenje makedonske organizacije u Makedonskim objedinjenim snagama, organizaciju koju čine Nacionalni savet, Udruženja i Demokratska partija, kao i izbor gospodina Mile Spiroskog, prvog Makedonca poslanika u Parlamentu Republike Srbije. Kao solidnu osnovu u ostvarivanju tih prava istakao bih i usvojenu nacionalnu Strategiju o delovanju Makedonaca u R. Srbiji u narednoj deceniji, kojom su određeni i smer i prioriteti u daljem delovanju u R. Srbiji. Pozdraviću i primer uvođenja makedonskog jezika u službenu upotrebu u opštini Plandište i predmeta makedonski jezik sa elementima nacionalne kulture za učenike prvog razreda u OŠ "Goce Delčev" u Jabuci, kao i nastojanje da se i u višim razredima širi nastava na makedonskom jeziku. To bez sumnje govori o ispunjenju potrebnih uslova za njihovu što veću etabliranost u novoj sredini.

MV: Gospodine Poposki nedavno ste se susreli sa šefom grčke diplomacije, Evangelosom Venizelosom, koji je u okviru turneje po gradovima Zapadnog Balkana posetio i Skoplje. Ima li nešto novog u njihovim poznatim stavovima o imenu za Makedoniju?

NP: Da u Skoplju smo imali susrete i opširne razgovore sa gospodinom Venizelosom, koji je u okviru posete zemljama u regionu u svojstvu Predsedavajućeg EU posetio i Republiku Makedoniju. Razgovori su bili otvoreni i konstruktivni i bila su obuhvaćena i glavna značajna pitanja za evropsku agendu Republike Makedonije i razmotrenih mogućnosti za iskorak u tom smeru. Razlike oko imena ostaju pitanje koje opterećuje bilateralne odnose i zbog kog, suprotno Vremenskom sporazumu kojeg imamo sa Grčkom, Republika Makedonija, i pored pet poslovno pozitivnih izveštaja i preporuka iz Evropske komisije, još nije započela pristupne pregovore za članstvo u EU i još nije članica NATO. Nažalost moram konstatovati da Grčka dosad nije učinila ništa da ispoštuje presudu Međunarodnog suda pravde od 5. decembra 2011. koja njeni protivljenje na članstvo Republike Makedonije u

Razlike oko imena ostaju pitanje koje opterećuje bilateralne odnose i zbog kog, suprotno Vremenskom sporazumu kojeg imamo sa Grčkom, Republika Makedonija, i pored pet poslovno pozitivnih izveštaja i preporuka iz Evropske komisije, još nije započela pristupne pregovore za članstvo u EU i još nije članica NATO

**Nikola Poposki
šef makedonske diplomacije**

NATO proglašava suprotnom međunarodnom pravu i preuzetim obavezama. Ostaje očekivanje ipak da će razum nadvladati, iako zasada ne vidimo pomeranja u poziciji Grčke kao ni njenu spremnost da se reši nametnuti spor. Ovo je svakako i rezultat postojećih unutrašnjih političkih prilika u Grčkoj. Republika Makedonija će ipak produžiti svoje konstruktivno učešće u dialogu za prevazilaženje ovog bilateralnog pitanja sa Grčkom pod pokroviteljstvom UN.

MV: Makedonsku zajednicu u Srbiji interesuje i spor između pravoslavnih crkvi, SPC i MPC. Čelni ljudi u R. Srbiji otvoreno su izrazili želju da pomognu u rešavanju problema. Da li ste razgovarali i o toj temi?

NP: Vlade Republike Makedonije i Republike Srbije, s obzirom na sekularni karakter obe države nisu u mogućnosti direktno da rešavaju spor između Makedonske i Srpske pravoslavne crkve, radi se o sporu koji će očigledno morati da ima crkovno smirenje. S druge

Makedonska zajednica u Republici Srbiji predstavlja pozitivan primer u reprezentativnostima jedne zajednice, posebno ukoliko se imaju u vidu one aktivnosti kao što su objedinjenje makedonske organizacije u Makedonskim objedinjenim snagama, organizaciju koju čine Nacionalni savet, Udruženja i Demokratska partija, kao i izbor gospodina Mile Spiroskog, prvog Makedonca poslanika u Parlamentu Republike Srbije

strane, očigledno je takođe da ovaj spor ne ide u prilog interesima građana u obe zemlje koji s pravom očekuju od svojih crkava da zблиžavaju narode. Vlade naših zemalja u kontinuitetu razgovaraju o mogućnostima da se dijalog između dve crkve odvija u pozitivnom smeru i da postoji spremnost za takav dalji doprinos.

MV: Šta možete da poručite Makedoncima u Srbiji?

NP: Da nastave nesmanjenim intenzitetom da neguju svoj nacionalni identitet. Takođe, imajući u vidu značaj maternjeg jezika u izrazu i očuvanju sopstvenog nacionalnog identiteta, potreno je da se ulažu dalji napori

da se makedonski jezik izučava kroz više formi i modaliteta, posebno kod najmlađe generacije. Da promovišu Republiku Makedoniju u smeru ostvarenja spoljnijih – političkih i ekonomskih prioriteta, sa posebnim akcentom na prezentaciji Republike Makedonije kao uspešne destinacije za strane investicije. Hteo bih da uputim apel do svih makedonskih organizacija i podsetim ih da mogu svake godine da apliciraju u Ministarstvu za spoljne poslove za finansijska sredstva za projektne aktivnosti koje imaju za cilj izučavanje makedonskog jezika, negovanje makedonskog identiteta kroz promociju makedonske kulture ili folklora, uključujući i otvaranje kulturnih kutaka. Posebno je značajno da se podsetimo da će Ministarstvo za spoljne poslove nastaviti praksu održavanja letnjeg kampa za najmlađe pripadnike makedonskih zajednica u susednim državama u kojem će u fokusu ostati učenje i širenje znanja o literarnom makedonskom jeziku. Takođe, Vlada Republike Makedonije svake godine dodeljuje stipendije za studije na visokobrazovnim ustanovama u Makedoniji za Makedonce iz susednih država i hteo bih da iskoristim ovu priliku, da ohrabrim sve zainteresovane buduće studente da aplikiraju po pozivu koji svake godine putem ambasade dostavljamo makedonskim udruženjima. I dodajem da Makedonci u Srbiji sa etničkim poreklom imaju pravo da podnose zahtev za prijem u makedonsko državljanstvo, na osnovu Zakona o državljanstvu na Republika Makedonija. Državljanstvo svake zemlje jača emocionalne veze i predstavlja značajnu pravnu vezu svakog pojedinca sa državom i zato ističem da ono i dodatno učvršćuje veze Makedonaca u rasejanju sa matičnom državom.

Dačić i Poposki: Odnosi unapređeni

BEOGRAD - Odnosi Srbije i Makedonije su značajno unapređeni, intenziviran je politički dijalog i beleži se rast ekonomске saradnje, ocenili su danas predsednik Vlade Srbije Ivica Dačić i makedonski ministar spoljnih poslova Nikola Poposki. Vlada Srbije smatra da je infrastrukturno povezivanje putnih i železničkih pravaca dve zemlje od izuzetnog značaja, kao i povezivanje sistema za prenos električne energije, istakao je premijer Dačić. On je rekao da policijska saradnja Srbije i Makedonije na suzbijanju ilegalnih migracija, trgovine ljudima, krijumčarenja narkotika već daje rezultate.

Na sastanku su razmatrane i mogućnosti unapređivanja trgovinske saradnje, eliminisanjem carinskih prepreka, boljim korišćenjem CEFTA mehanizama i

zajedničkim nastupom na trećim tržištima, saopštila je vladina Kancelarija za odnose sa medijima.

Srbija i Makedonija za bližu saradnju

Šefovi diplomatičke Srbije i Makedonije, Ivan Mrkić i Nikola Poposki, ocenili su danas u Beogradu da Srbija i Makedonija dele mnogo toga zajedničkog, uključujući evropsku perspektivu i najavili bližu saradnju. "Naši odnosi su neobično dobri i odlučni smo da ih osnažimo u svakom smislu, a o tome najviše govore planovi za buduće aktivnosti dve vlade", rekao je Mrkić na zajedničkoj konferenciji za novinare sa kolegom iz Makedonije. On je rekao da je sa makedonskom stranom dogovoren da se napravi program konsultacija u svim oblastima.

On je napomenuo da Srbija sa susedom ima, kako je rekao, visok nivo trgovinske razmene, a da je cilj da se dostigne jedna milijarda evra na godišnjem nivou.

Ministar Poposki je poručio da Makedonija i Srbija imaju odlične odnose i da dve zemlje dele "partnersku viziju" u mnogim oblastima. "Interes Makedonije je da zemlje regiona u svakom pogledu napreduju u procesu evro integracije", rekao je Poposki.

Upitan da li je sa Mrkićem razgovarao o tome da Srbija eventualno posreduje u rešavanju spora oko imena Makedonske države sa Grčkom, Poposki je kategorički odgovorio "Ne". Dvojica ministara su potpisala i Sporazum o nostrifikaciji diploma, odnosno o obostranom priznavanju visokoškolskih diploma dve zemlje.

NIU MIIC SA SVOJIM ŠTANDOM NA „SLANINIJADI 2014“ - KAČAREVO

U Kačarevu je 27. februara otvorena 27. „Slaninijada 2014“ koja je trajala četiri dana. Na brojnim štandovima bili su izloženi najrazličitiji proizvodi, ali su posebnu pažnju privukli makedonska zastava i zvuci gajde Žarka Markovskog ispred makedonskog štanda.

U organizaciji Udruženja „Vardar“ iz Kačareva i NIU „MIIC“ dan otvaranja manifestacije bio je određen za predstavljanje Makedonskog informativnog i izdavačkog centra. Štand su krasili primerci mesečnika „Makedonska videlina“, dečjeg izdanja „Sunica“, časopisa za kulturu, književnost i umetnost „Videlo“ koji izlazi četiri puta godišnje i novog trojezičnog mesečnika „Alka“ i dobar deo novih naslova koje je štampao „MIIC“.

Posetioci su bili u prilici da saznaju više detalja o osnovnoj delatnosti NIU MIIC i prepoznaju njegov logo i da dobiju besplatan primerak svih izloženih časopisa i knjiga koje su podeljene posle prezentacije na štandu. Štand su posetili članovi pevačke grupe „Toše Proeski“ i ekipе „Makedonsko sonce“ koji su uživali u prijatnoj atmosferi.

Z. Lazarević

MAKEDONSKI KUTAK

Projekat „Makedonski kutić“ u Leskovcu je konačno ostvaren 12.12.2013. useljavanjem članova Udruženja Makedonaca „Ilinde“ u svoje prostorije koje im je na korišćenje po povoljnim uslovima obezbedila lokalna samouprava Grada. Realizaciju ovog projekta pratile su brojne teškoće jer nismo imali stalne prostorije za rad Udruženja pa smo dogovorene aktivnosti obavljali na različitim lokacijama. Međutim našim teškoćama je došao kraj zahvaljujući spremnosti Grada Leskovca da dozvoli našem Udruženju da po posebnoj ceni koristimo deo njihovih prostorija u centru grada. Rečeno, učinjeno. Usledilo je veliko angažovanje, pa smo u najkraćem roku opremili dobijene nove prostorije i pripremili svečano otvaranje kancelarije.

Veliki dan za kontinuirani rad našeg Udruženja je 12.12.2013., datum kada smo prigodnim programom započeli aktivnosti u novoj kancelariji. Najpre je Izvršni odbor Nacionalnog saveta makedonske nacionalne zajednice u Srbiji u našim prostorijama održao svoju sednicu a zatim i simbolično su počele redovne aktivnosti našeg matičnog udruženja. Podsećanja radi treba istaći da je otvaranje kancelarije proteklo uz prigodan program naših aktivista.

Pred mnogobrojnim gostima i prijateljima društva prvi su nastupili članovi naše dramske sekcije kratkim recitalom, a zatim i vokalni sastav „Neven“. Prisutnima su se obratili naši gosti: predsednik Nacionalnog saveta, gospodin Borče Veličkovski, konzul Ambasade Republike Makaedonije u Republici Srbiji, gospodin Marjan Jovanovski, predstavnik grada Leskovca gospodin Božidar Vučković, kao i predsednik našeg Udruženja „Ilinde“, gospodin Zvonko Petkoski. Gosti na otvaranju bili su i naši prijatelji iz Ohrida iz osnovne škole „Vančo Nikoleski“, predstavnici drugih udruženja Makedonaca u Srbiji, kao i predstavnici javnih preduzeća iz Leskovca sa kojima imamo dobru saradnju.

Na manifestaciji koju je vodila autor priloga Mirjana Malović podeljene su i Zahvalnice pojedincima i kolektivima koji su pomagali rad Udruženja, kao što su: JP „Radio Leskovac“ i direktor Tomislav Stevanović za doprinos u afirmaciji makedonske kulture u našem gradu jer se na talasima ove medijske kuće već godinu dana emituje naša radio emisija na makedonskom jeziku „Makedonijo, dobar dan“, a predstoji i emitovanje nove televizijske emisije koju će takođe pripremati ekipa koja realizuje i sadašnju radio emisiju i ona će moći da se gleda i putem kablovskog sistema i na programima RTVL „Naša“.

Mirjana Malović

IZDANJA NIU „MIIC“ NA SALONU KNJIGA U NOVOM SADU

Knjiga premošćuje razlike

Liljana Lazareska

D

vojezična izdanja doprinose i boljem upoznavanju jednog autora i, upoređujući jezike, pomažu u traženju bliskosti da se nađe ona spona što samo jezički nas razdvaja.

Na dvadesetom Međunarodnom salonu knjiga u Novom Sadu, na štandu „Vojvodina – više od knjiga“, u organizaciji Pokrajinskog sekretarijata za kulturu i javno informisanje i Sekretarijata za obrazovanje, upravu i nacionalnih manjina, među izdanjima, na 11 jezika, od 14 izdavača izložene su i knjige i časopisi od NIU „MIIC“ iz Pančeva.

Pored časopisa za literaturu, kulturu i umetnost „Videlo“ koje je, prema rečima Ileane Ursu-Nenadić, koordinatorke štanda, jedno od najboljih u toj kategoriji u Vojvodini, pažnju posetilaca su privukle i na makedonskom jeziku štampane knjige i časopisi. Posebno interesovanje je pokazivano za ona dvojezična izdanja i prevoda koji doprinose i boljem upoznavanju jednog autora i, upoređivanjem jezika pomažu u traženju bliskosti da se nađe ona spona što samo jezički nas razdvaja.

Ovaj štand je napravljen pre 20 godina radi promocije onih izdavača koji nemaju svoje knjižare a upućeni su samo na direktni kontakt sa čitaocima. Njegova konцепцијa omogućuje da ove knjige budu videne i od strane potencijalnih čitalaca koji nemaju druge mogućnosti da dođu do njih.

„Ako vam kažem da u proseku u Novom Sadu 70 ljudi zastaju ispred štanda na „MIIC“, zapitkuju o autorima i traže druge informacije, a ne malo broj od njih često i beleže ono što su videli, onda vam je jasno da je postojanje štanda veliki korak. Broj zainteresovanih posetilaca je mnogo veći na Beogradskom sajmu“, kaže Ileana Ursu-Nenadić.

Za ovaku situaciju postoji jednostavno objašnjenje, kaže Ileana navodeći da u Vojvodini žive brojne nacionalne zajednice koje imaju direktni kontakt sa svojim izdavačima imaternjim jezikom, dok u Beogradu štand posećuju i drugi ljudi kojima je to novost. Zato i prevodi i dvojezična izdanja imaju veliki značaj, naime time se ne samo višestruko uvećava broj potencijalnih čitalaca već se omogućava i nacionalnoj literaturi sa manjinskih jezika da bude dostupna publici i na drugim jezicima.

„Ja sam ubedjena da su knjige na jezicima manjina, u estetskom smislu, isto toliko vredne, možda i više od knjiga koje su izdavane samo na jedan jezik One zbog jezičkih prepreka ostaju zapostavljene. Zato je i izdavačka politika na NIU „MIIC“ u tom pogledu veoma dobra. Time oni pro-

movišu i svoju delatnost i svoje knjige i kulturu, ali i formiranju jednog novog mišljenja koje je veoma važno u ovom delu sveta,” istakla je koordinatorka štanda.

Iz izlaganja knjiga na sajmovima vidi se da je naš štand opravdao svoje postojanje i ostvario prvobitni cilj da ima dobar prijem kod posetilaca. Brojni ljubitelji knjiga često žele da kupe neki od izloženih naslova, ali je to sada konceptualno nemoguće jer je Pokrajinski sekretarijat formirao štand samo za promociju izdanja nacionalnih zajednica. Možda se u budćnosti, u dogovoru sa izdavačima, promeni namena i poslovanje štanda, ali zasada on daje mnogo u prezentaciji kulture manjinskih zajednica.

Makedonski turistički kapaciteti predstavljeni na Sajmu turizma u Beogradu

SAVRŠENA ZA ODMOR I REKREACIJU

Makedonija nudi prelepou prirodu, odličnu hranu, vino i, što je još važnije od nabrojanog, veliko prijateljstvo. Ima 280 sunčanih dana u godini i, prema brojnim sadržajima za rekreaciju i relaksaciju, privlačna je destinacija za savršen odmor.

Agencija za promociju i podršku turizma u R. Makedoniji, u saradnji sa Ambasadom R. Makedonije u Srbiji i gradu Ohridu, uspešno je, bogatim programom prezentirala na 36 Međunarodnom sajmu turizma od 27. februara do 2. marta u Beogradu turističke potencijale R. Makedonije. - Makedonija nudi prekrasnu prirodu, odličnu hranu i vino i, nada sve – veliko prijateljstvo. Prema poslednjoj zvaničnoj anketi, koja je sprovedena u R. Makedoniji, Makedonci smatraju Srbe za najbliži i najprijateljskiji narod kojeg uvek očekujemo i dobrodošao je u Makedoniji, izjavio je direktor državne Agencije za promociju i podršku turizmu, Kristijan Džambazovski.

Prvo na štandu Agencije, zatim i na pres-konferenciji, u svečanoj sali upravne zgrade Beogradskog sajma, prezentirane su specifičnosti tradicije, kulture i lepote Makedonije. - Makedonija ima 1.780 sela, 5.000 arheoloških lokaliteta, 1.270 crkava, 270 manastira, 40 vrhova planina viših od 2.000 metara, njene lepote krase 3. nacionalna parka prirode, 43 jezera i najdublu podvodnu pećinu Vrelo, a ima samo 2.000.000 stanovnika i sa 280 sunčanih dana u godini i, brojnim sadržajima za rekreaciju i relaksaciju, izdvajaju je kao privlačnu i savršenu destinaciju za odmor, istakla je Maja Gligorovska, član ekipe zadužene za promociju turizma. Novinarima su govorili i ambasadorka R. Makedonije u R. Srbiji, Vera Jovanovska – Tipko, direktor državne Agencije za promociju i podršku turizma u Makedoniji, Kristijan Džambazovski, gradonačelnik Ohrida, d-r Nikola Bakračeski i direktorka turističke organizacije Srbije, Gordana Plamenac, a program je vodio glumac Ivan Bekjarev.

Makedonija i Srbija, kao dve susedne zemlje, imaju mnogo dodirnih tačaka za saradnju i na polju turizma. Prema zvaničnim podacima 11% više turista iz Srbije je u 2013

posetilo Makedoniju, dok je broj noćenja veći za 4% u odnosu na 2012 godinu.

Ovakvi fascinantni podaci pokazuju da je saradnja između Makedonije i Srbije na visokom nivou a ja se nadam da će i u buduće ostati takva tendencija, istakao je Kristijan Džambazovski, direktor Agencije za promociju i podršku turizmu u R. Makedoniji.

Podstaknuti prošlogodišnjim uspehom saradnje u ovoj oblasti, na štandu su, u uverenju da se uz dobru i agresivnu kampanju može mnogo konkrenog postići i na velikoj Međunarodnoj turističkoj manifestaciji u Beogradu, svoje ponude izložili su predstavnici velikog broja poznatih hotelsko – ugostiteljskih brendova i turističkih agencija, a veliku pažnju privukla su makedonska vina i vinarski podrumi “Stobi” i “Popova Kula” iz Demir Kapije.

Posle zapažene sajamske promocije turističkih potencijala Makedonije u Beogradu za očekivati je da će se i ubuduće nastaviti trend većeg dolaska turista iz Srbije u Makedoniji.

Liljana Lazareska

U Baji održano Bunjevačko prelo

Gde su Bunjevci, tu je veselje, pesma i igra

Veselo je bilo prvog dana meseca marta, u Baji, u Republici Mađarskoj. Okupili su se Bunjevci iz Mađarske i Srbije kako bi zajedno otpočeli tradiciju održavanja prela u ovom mestu, nadomak granice Mađarske sa Srbijom.

Bunjevačko prelo se održalo u Bajskoj čitaonici, koje ove godine obeležava dugu tradiciju – 103 godine postojanja. Ona je već sad, na prvo bunjevačko prelo koje se u Baji održalo na ovakav način, bila mala za sve goste. A bilo ih je mnogo – iz Subotice, Sombora, Tavankuta, Bajmoka, Svetozara Miletića, Kaćmara, Gare, Dušnoka, Almaša, Bačcalmaša, Tompe, pa čak i iz Budimpešte. Svi oni su se okupili sa istim ciljem – da se podsete jednog lepog bunjevačkog običaja.

Sa idejom da prelo u Baji jednog dana preraste u tradiciju, organizacije su se prihvatali **Zvonko Stantić**, koji je zadužen za saradnju sa bunjevačkom dijasporom u Mađarskoj i **Čaba Kameran**, sa mađarske strane, koji je bio glavni inicijator ovog događaja, i koji je uspeo okupiti Bunjevce iz Baje i okoline.

Kao član Bajske čitaonice, pozdravni govor je uputio **Šandor Trkić**, koji je prisutnima predložio da na zvuke tamburice skoče na noge i da igraju kola cele noći, sa željom da ovo praznično veselje svima ispuni srca sa radošću i verom u bolje sutra.

U ime organizatora Bunjevačkog prela, brojne goste je pozdravio **Zvonko Stantić**, koji je tom prilikom istakao značaj organizovanja prela za sve Bunjevce u Mađarskoj. „Prelo u Baji smo prvi put na ovakav način organizovali,

Bunjevačko prelo se održalo u Bajskoj čitaonici, koje ove godine obeležava dugu tradiciju – 103 godine postojanja

a veliki broj ljudi koji se večeras tu pojavio pokazuje da ćemo možda morati i u nekom drugom mestu da ga održimo. Mi se nalazimo u Bunjevačkoj velikoj čitaonici, koja sama po sebi predstavlja jedan kulturni spomenik Bunjevaca. Ovo prelo je značajno stoga jer se mogu okupiti Bunjevci koji žive ovde, koji su većinom u mešovitim brakovima i koji imaju malo prilike da govore na bunjevačkom jeziku. Njima je potrebna podrška, jer kad vide da dolaze Bunjevci iz Subotice, Sombora i iz svih bunjevačkih institucija, oni se osećaju zaštićeno i ohrabreno,” rekao je Stantić i istakao da očekuje da će ovo prelo jednog dana prerasti u Veliko prelo.

Podršku Bunjevcima u Mađarskoj nesebično pruža i Privremeni organ upravljanja Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine. Član POUBNS koji je zadužen za saradnju sa bunjevačkom dijasporom u Mađarskoj, **Branko Pokornić**, poručio je okupljenima da je Nacionalni savet uvek spremán da im pomogne.

“Još pre dve godine, ekipa na čelu sa Čabom Kameranom je posetila Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine, te je tom prilikom zatražila saradnju između Bunjevaca u Mađarskoj i naše institucije u Srbiji. Od tad saradnja ide u dobrom pravcu i baš iz tog razloga je POUBNS podržao ovo prelo u Baji. Imali smo prilike da ovde govorimo sa mnogim značajnim ličnostima i da se s njima dogovorimo o određenim pravcima u kojima oni treba da idu, kako bi već tokom ove godine podneli zahtev za priznavanje statusa nacionalne manjine u Mađarskoj,” naglasio je Pokornić.

Podršku Bunjevcima u Mađarskoj nesebično pruža i Privremeni organ upravljanja Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine

Kako to običaj prela nalaže i ove godine predstavile su se kandidatkinje za izbor najlepše prele

Na samom početku programa, čim je počela bunjevačka himna „Podvikuje Bunjevačka vila“, okupljeni su u glas zapevali, i oni koji govore i oni koje ne govore bunjevački jezik. Bio je to svečan trenutak, jer su Bunjevci iz Mađarske istakli da, iako ne znaju govoriti bunjevački, i nemaju toliko običaja, u duši su pravi Bunjevci.

Prelo su uveličali i gosti iz Sombora, a svoje utiske je podelila potpredsednica Udruženja građana „Bunjevačko kolo“ Sombor, **Aleksandra Medurić Kalčan**.

„Druženje između Baje, Sombora i Subotice je već tradicionalno, godinama na naša prela dolaze predstavnici Bunjevaca iz Baje, a mi smo prvi put ovde. Treba mnogo da naučimo jedni od drugih i da se podržavamo, jer će tako sve biti lepše i bolje.“

Isto tako smatra i članica UG „Bunjevačko kolo“ iz Sombora, **Marina Rabljanović**, kojoj je pripala čast da iseče tortu pripremljenu posebno za ovu priliku. - **Mi smo odlučili da ovo prelo učinimo još lepšim, pa smo došli obučeni u narodne bunjevačke nošnje. Ovo je veliki značaj za sve Bunjevce u Mađarskoj, jer treba i dalje da se šire bunjevački običaji i ta bunjevačka, mala, al' fina grana – zaključila je ona, dok je gošća iz Gare,**

Marija Ostrogonac Arsenić, rekla da je srećna kad vidi koliko se Bunjevaca okupilo na prelu u Baji.

S obzirom na broj Bunjevaca u Mađarskoj, kako je važno da i oni neguju stare običaje, istoriju i kulturu. Na koji način je to urađeno, rekla je predsednica radnog tima za kulturu Privremenog organa upravljanja Nacionalnog saveta Bunjevačke nacionalne manjine, **Kata Kuntić**.

„Veoma je važno da Bunjevci iz Subotice podrže bunjevačka prela u Mađarskoj. Iako danas nismo ovde

videli puno bunjevačke narodne nošnje, ne treba zameriti, već ih treba samo podsetiti. Iz tog razloga bi bilo dobro dogodine pozvati Bunjevce iz Mađarske na naša prela u Subotici i Somboru, kako bi videli na koji način mi i danas čuvamo naše običaje. Vidimo da su oni na zidovima prikazali našu tradiciju kroz vez, stare ponjavice i peškire, a posebno kroz ove slike u tehnici slame, koje se malo razlikuju od naših. Važno je da se vidi da oni to čuvaju i da smo ovde svi zajedno“.

Po koji bećarac i ukusan svinjski paprikaš, bili su samo uvod u pravo veselje koje je nastalo kada je bunjevačke pesme zapevala **Tamara Babić**, uz pratnju Tamburaškog ansambla „Sledbenici Tumbas Pere Haje“.

Ponosni na svoje poreklo i sa nadom da će se ovakva prela još dugo održavati i u Mađarskoj, gosti su, prepuni lepih utisaka, igrali i veselili se još dugo u noć.

Zlato Bunjevačkog kola u Beogradu

Učetvrtak, 13. marta u galerijskom prostoru Zavoda za proučavanje kulturnog razvijanja Srbije svečano je otvorena izložba slamarskih umetničkih slika „Zlato Bunjevačkog kola“.

Svojim prisustvom svečanost otvaranja izložbe uveličali su gospodin **Oskar Niković**, ambasador Mađarske, **Slađana Pavlović** ispred delegacije Evropske unije u Republici Srbiji, kao i brojni predstavnici medija i novinskih kuća (Politika, Večernje novosti, Magazin Liza, a upriličeno je i direktno uključenje u Radio 202).

Prigodnim rečima, izložbu je otvorila direktorica Zavoda **Marina Lukić Cvetić**, istoričar umetnosti, koja je i pripremila prateći katalog ove izložbe.

„Somborske slamarke su izložile svoje najsjajnije „Bunjevačko zlato“, pa ih sa pravom možemo nazvati pletisankama iz pesme „Među javom i med snom“; uostalom i Laza Kostić je dvanaest godina bio Somborac, i ništa nije slučajno...“ kazala je između ostalog, **Marina Lukić Cvetić**.

Ispred Bunjevačkog kola, domaćine i goste galerije pozdravio je počasni predsednik kola **mr Đuro Bošnjak**. U svojem izlaganju, on je predstavio Bunjevce i “Bunjevačko kolo” a potom i specifičnu slamarsku umetnost.

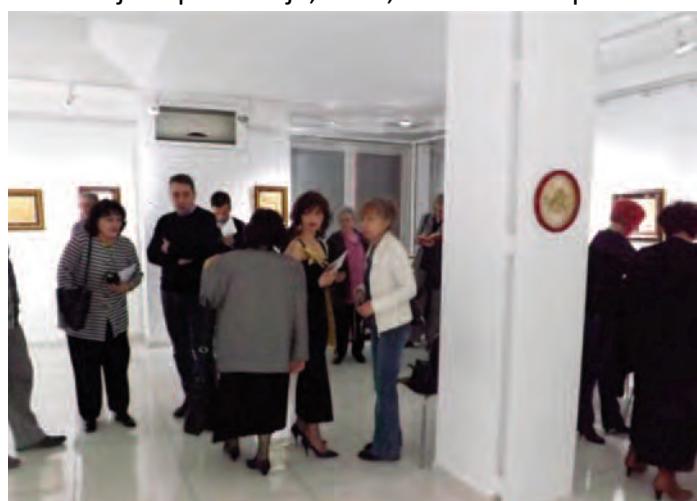
„Brojni somborski slikari počev od Konjovića pa sve do Save Stojkova imali su na svojim slikama motive žita, krstina i slame, a naše bunjevačke umetnice su se ovim velikim slikarskim imenima revanširale jer su motiv sa njihovih slika iskoristile kao osnovni materijal za izradu umetničkih slika na kojima prikazuju sav raskoš bačke ravnice i života u njoj.“

Somborski Bunjevci su se Beograđanima predstavili i kroz svoju lepu nošnju, svilu, tamburaške pesme u

izvođenju TS „Đuvegije“ i lepi sopran **Zorane Iduški**, a prigodne tekstove i lepe stihove govorili su **Cecilija Tomić, Antun Petrović i Ružica Parčetić**.

Izložbu „Zlato Bunjevačkog kola“ Beograđani su mogli videti tokom dve nedelje, tačnije do **27. marta** ove godine.

GOVOR JEZIKOM MUZIKE - METAJEZIKOM ČOVEČANSTVA

Anamarija Ranković

Tradicionalno, prvog vikenda u martu, u Studiju M Radio Novog Sada održan je 24. Festival nove rusinske narodne pesme „Ružin vrt“, koji je obeležio primetno veći broj mladih pevača. Sa ovogodišnjim, festival je iznedrio 309 novih rusinskih pesama u narodnom duhu.

Festival „Ružin vrt“ počeo je 1988. godine kao rubrika na talasima Radio Novog Sada (RNS) pod nazivom „Iz ružinog vrta“, u kojoj su se emitovale najbolje pesme sa Festivala kulture „Crvena ruža“, a svake četvrte subote emitovane su nove, specijalno pisane narodne kompozicije. Početkom 1990. godine sve je krenulo mnogo ozbiljnijim tokom kroz uključenje šire rusinske javnosti, kako u glasanje za najbolje pesme, tako i kroz poziv za učešće kompozitorima, piscima tekstova, aranžerima, vokalnim solistima i orkestrima, a krajem iste godine, u Studiju M Radio Novog Sada održana je prva javna emisija – koncert na kom je izvedeno 14 novih kompozicija. Soliste je pratilo Veliki tamburaški orkestar Radio Novog Sada, a izdata je i prva audio-kaseta sa novim pesmama, u saradnji sa Novinsko-izdavačkom ustanovom „Ruske slovo“. Tek na 9. koncertu „Ružin vrt“ je dobio odrednicu „festival“ i svoj logo, koji je kreirao poznati rusinski umetnik i karikaturista Ljubomir Sopka.

Mesto susreta i saradnje

Danas se „Ružin vrt“ održava svakog prvog vikenda u martu, uz direktni prenos na RNS i Drugom programu Radio-televizije Vojvodine, a posebno je značajno, naročito za veliku rusinsku dijasporu, što može da se prati i direktno preko interneta. Najbolju kompoziciju, tekst,

interpretaciju i aranžman proglašava žiri, a i publiku bira svog favorita glasanjem putem glasačkih listića u studiju M, kao i telefonskim i SMS glasanjem.

Otvarajući ovogodišnji „Ružin vrt“ direktor Radio Novog Sada Jožef Klem je naglasio da Radio Novi Sad ove godine obeležava 65-godišnjicu svoga rada i sa ponosom je istakao da od svojih početaka, od 1949. godine, emituje program i na rusinskom jeziku.

“Danas, kada se mnogo priča o multikulturalizmu i interkulturalizmu, o potrebi da se kulture bolje upoznaju,

Podrška vrha

Festival su pratili i čelnici Nacionalnog saveta Rusina, svih rusinskih organizacija, institucija i ustanova, vladika i sveštenstvo Apostolskog egzarchata za grkokatolike u Srbiji, narodni poslanici .

“Novih 15 narodnih pesama su bogatstvo u nasleđu našeg naroda, a činjenica da su se ukusi publike i žirija poklopili, ukazuje na to da imamo već iskristalisane standarde i da naš narod voli narodnu pesmu - rekao je predsednik Nacionalnog saveta Rusina Slavko Rac.

“Pozitivno je što su se mladi pevači pojavili na sceni, a uvek volim da čujem revijalni deo, u kom se predstavljaju imena koja su obeležila dugi niz godina muzičkog stvaralaštva Rusina,” istakla je narodna poslanica Olena Papuga.

Likovna umetnica Helena Kanjuh na otvaranju izložbe akvarela

prožimaju, upotpunjaju i obogaćuju, mislim da „Ružin vrt“, zajedno sa festivalima ostalih nacionalnih zajednica koje prenosimo na našim programima, u najvećoj meri doprinose ovoj težnji, jer svi govore jezikom muzike, koji možemo smatrati metajezikom čovečanstva i na taj način omogućuju upravo ove ciljeve,” rekao je Klem.

To potvrđuje i činjenica da autori nove rusinske narodne pesme nisu samo pripadnici ove zajednice, već među njima ima i Slovaka, Mađara, Srba, Roma i Ukrajinaca, koji su svojim učešćem doprineli očuvaju posebnosti rusinskog narodnog melosa.

Afirmacija umetnosti i kvaliteta

„Ružin vrt“ nije samo festival novog muzičkog stvaralaštva, nego i festival koji afirmiše umetnost uopšte, jer se svake godine paralelno organizuje i izložba jednog ili više autora – akademskih slikara, vajara, fotografa, dizajnera, afirmisanih amatera iz rusinske zajednice. Ove godine je to bila izložba novog ciklusa akvarela poznate rusinske slikarke Helene Kanjuh iz Veternika (1938, rodom iz Ruskog Krstura), čiji su radovi uvršteni i u Enciklopediju Nacionalne akademije nauka Ukrajine.

“Sa akvareлом sam počela jako davno, ali nedavno sam počela ovaj ciklus pod nazivom „Prolaznost“, u okviru kog su slike kroz koje ukazujem na svakodnevne promene oko nas,” poručuje umetnica. Recenziju izložbe napisao je likovni kritičar **Sava Stepanov**, koji je naglasio da nam slikarka umesto slika prirode, nudi prirodu slika.

Festival daje priliku rusinskim interpretatorima, muzičarima, tekstopiscima, aranžerima, kompozitorima, solistima i pevačkim grupama, horovima i kulturno umetničkim društvima da predstave svoj dugoročni rad na rusinskoj muzičkoj sceni. Mnogi su godinama čekali da revijalni deo „Ružinog vrta“ bude posvećen rusinskoj afirmiranoj umetnici Miroslavi Daždiu (deovojačko Čordaš, 1966, Ruski Krstur), koja na njemu učestvuje od samog početka.

“Zaista mi je čast što sam ove godine imala priliku da predstavim svoj rad u revijalnom delu i ponosna sam što iza sebe imam mnogobrojne pesme koje su dobro primljene u narodu i na taj način postale večne,” rekla je tom prilikom **Miroslava Daždiu**, iza koje su, pored izvođenja

Potrebna pomoć EU

Festival predstavlja razlog za susret ne samo Rusina iz svih mesta u koje su se kroz godine naselili, nego i ljubitelja rusinske narodne pesme i učesnika iz Srbije i inostranstva, najviše iz Slovačke, Ukrajine i Poljske. Ove godine posetoci iz Slovačke su odneli lepe utiske i ideje za saradnju:

“Rado dolazimo u Srbiju, ali je potrebno više međusobne saradnje kako bismo očuvali naš identitet. Već smo pozvali Rusine iz Đurđeva na naš festival u mestu Habura, u Prešovskom regionu, ali potrebno je izraditi projekte za opstanak rusinske kulture, koje bi finansirala EU,” rekao je jedan od gositiju iz Slovačke Petro Fesura.

Prateća vokalna grupa

Direktor Radio Novog Sada Jozef Klem otvara Festival

Na „Ruzinom vrtu“ redovno ucestvuju i Rusini iz Hrvatske, kao autori i zvođači – Helena i Ana Bučko iz Vukovara

Jedna od debitantica – Ana Rimar iz Petrovaradina

pesama i mnoge komponovane na njene tekstove.

Zapaženo učešće mladih

Ove godine je zapažen broj mlađih interpretatora na sceni i povodom toga, muzička urednica Festivala Tatjana Koljesar Gvojić je istakla:

„Mladi pevači su se zaista dobro pokazali i imamo interpretatore koji su odrasli i sazreli u veoma kvalitetne, imamo i odličnu prateću vokalnu grupu, a najvažnije je što mlađi sada imaju volju i žele da učestvuju u očuvanju takve vrste muzike, što taj entuzijazam još uvek postoji. Na ovogodišnjem Festivalu je ubedljivo pobedila jedna kompozicija, s obzirom da su se ukusi žirija i publike pok-

lopili. Najbolja kompozicija je bila „Ruzmarin i Ilijan“, autorke Ahnete Timko, najbolji tekst je napisao Vladislav Nađmić, jedan od osnivača Festivala, koji sada živi u Kanadi, nagrada za najbolji aranžman je otisala u ruke Jovana M. Jovanovića, a nagradu za najbolju interpretaciju dobio je Marko Radišić iz Đurđeva.“

U pripremi i realizaciji Festivala, pored svih članova redakcija programa na rusinskom jeziku Radija i Televizije, veliku ulogu su imali i muzička redakcija i produkcija Radio-televizije Vojvodine, a podršku su prižili Nacionalni savet Rusinske nacionalne manjine, Zavod za kulturu vojvođanskih Rusina, NIU „Ruske Slovo“ i brojni donatori.

Interkulturalni festival

Branislav Stankov

Interkulturalnost ovog festivala potvrđuje i učešće Branislava Stankova, člana Hora Opere Srpskog narodnog pozorišta, koji je bio inspiracija muzičkoj urednici u rusinskom programu RNS Ahneti Timko da napiše pesmu upravo za njega.

„Volim svu muziku i osetio sam to kao lični izazov da pevam na rusinskom jeziku,“ rekao je Stankov, kome je to bio debi na jednom rusinskom festivalu.

Autorske tekstove Miroslave Daždiu govorio je recitator i glumac Mihajlo Zazuljak

USKORO MUZEJ PODUNAVSKIH NEMACA U APATINU

Predsednik Nacionalnog saveta nemačke nacionalne manjine, Miodrag de Deo Mihailović, i predsednik apatinske opštine, dr Živorad Smiljanić, potpisali su u Apatinu Protokol o partnerstvu u razvoju privrednih i društvenih potencijala opštine Apatin na osnovu kulturne baštine i aktivnosti nemačke nacionalne manjine. Ovim protokolom, kako je rečeno, biće obezbedjena strateška podrška lokalne zajednice Udruženju Nemaca „Adam Berenc“ kao i finansijsku podršku na osnovu programa rada koji će doprineti dobrobiti celokupne zajednice.

„Specifičnost istorije ovog podnevlja kao i cele Vojvodine i novi politički i ekonomski akcenti doprineće da nemačka nacionalna manjina može da doprinese realizaciji određenih projekata na kulturnom i privrednom planu. Tako smo do sada ovakvim aktivnostima uspeli da dobijemo najlepšu i najstariju zgradu u Beloj crkvi za tzv Heimathaus koje koristi lokalno udruženje Nemaca, uspostavili saradnju sa predškolskim i školskim i kulturnim institucijama, oformili legat knjiga. Slično smo uradili u Kulici i Subotici. Realni smo i znamo da su naši kapaciteti svakog dana sve manji, da smo sve stariji i stoga je krajnje vreme da dobijemo podršku lokalnih samouprava,“ rekao je

Apatin je imao fabriku za preradu ribe koja već više od trideset godina ne radi, a zgrada propada. S obzirom na to da je reč o veoma lepoj zgradici kakve se više ne grade, sa staklenom kupolom, došlo se na ideju da se ovaj prostor pretvoriti u muzej.

Prilikom boravka u Ulmu i poseti Muzeju podunavskih Nemaca dobili smo uveravanje da bi nam u tome pomogli kako eksponatima tako i u konkursanju za sredstva pri Evropskoj uniji

**dr Živorad Smiljanić
predsednik opštine Apatin**

predsednik Nacionalnog saveta nemačke nacionalne manjine **Miodrag de Deo Mihailović**, dodajući da je u dosadašnjim razgovorima sa predstavnicima lokalne samouprave utvrđeno da bi jedna od aktivnosti bila formiranje Muzeja podunavskih Nemaca u Apatinu.

Apatin je imao fabriku za preradu ribe koja već više od trideset godina ne radi, a zgrada propada. S obzirom na to da je reč o veoma lepoj zgradici kakve se više ne grade, sa staklenom kupolom, došlo se na ideju da se ovaj prostor pretvoriti u muzej.

Tri veka Nemaca u Vojvodini

Nemci se u Vojvodinu doseljavaju početkom XVIII veka, a već 1918. godine je bilo više od 1.5 milion Nemaca oko Dunava i Karpati.

"Pokrenuli smo inicijativu kako bi sa Vojvodinašumama obavili odredjene zamene zemljišta u okviru koje bi bila i ova prelepa zgrada. Kada predje u opštinsko vlasništvo mogli bi da je adaptiramo i u njoj postavimo muzej ribarstva i podunavskih Nemaca. Prilikom boravka u Ulmu i poseti Muzeju podunavskih Nemaca dobili smo uveravanje da bi nam u tome pomogli kako eksponatima tako i u konkurisanju za sredstva pri Evropskoj uniji. Tako je dogovorenog da se ove godine postavi spomen obeležje posvećeno kolonizaciji Nemaca na ovo područje," rekao je Smiljanić.

"U realizaciji ove ideje može pomoći i Nacionalni savet kako obezbedjivamnu sredstava tako i u sačinjavanju programa koji će utvrditi koliko se ova kulturna baština može komercijalizovati. Stoga nam je namera da ojačamo lokalno udruženje Nemaca koje sa drugim institucijama treba da realizuje dogovorene programe jer bez toga ne možemo da računamo na sredstva predpristupnih fondova," objasnio je Mihailović.

Nakon razgovora u Skupštini opštine članovi Nacionalnog saveta nemačke nacionalne manjine, inače, predstavnici svih udruženja Nemaca iz Vojvodine posetili su i prostorije apatinskog udruženja koje su smeštene u nekadašnjem župnom dvoru gde su se upoznali sa kulturnom baštinom Nemaca koja je sačuvana i koja se čuva u ovim prostorjama, a potom su održali i svoj redovni sas-

U realizaciji ove ideje može pomoći i Nacionalni savet kako obezbeđivanju sredstava tako i u sačinjavanju programa koji će utvrditi koliko se ova kulturna baština može komercijalizovati

Miodrag de Deo Mihailović
predsednik Nacionalnog saveta nemačke
nacionalne manjine

tanak. Naime, sastanci Nacionalnog saveta se svaki put održavaju u drugim sredinama gde postoje udruženja Nemaca kako bi se, osim ostalog, upoznali sa stvarnim stanjem u tim sredinama.

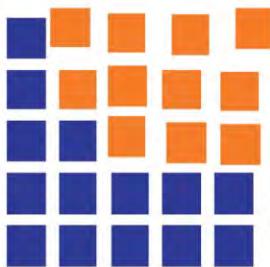

Nemci iz Apatina

Nemačko udruženje „Adam Berenc“ iz Apatina reprezentuje nemačku nacionalnu manjinu u Opštini Apatin. U nemačkom udruženju ima i članova nenemačke nacionalnosti, koji se interesuju za nemački jezik, kulturu kao i za prošlost Podunavskih Nemaca. Nemačko udruženje „Adam Berenc“ raspolaze sa sopstvenom kućom koju joj je na korišćenje dala katolička crkva. Tamo se održavaju redovno sastanci članova udruženja, nastava nemačkog jezika i razne proslave. Udruženje raspolaze i bogatom bibliotekom u kojoj su dosta zastupljene i knjige sa religijskom tematikom.

Predsednik Udruženja „Adam Berenc“ je Boris Mašić. Pre Drugog svetskog rata u Apatinu je bilo oko 14.000 Njemaca što je bilo oko 98% stanovništva. Posedovali su, po Mašiću, 60% industrije i oko 70% vlasništva zemlje.

Pokrenuli smo inicijativu kako bi sa Vojvodinašumama obavili odredjene zamene zemljišta u okviru koje bi bila i ova prelepa zgrada

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju finansijski podržava Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i misija OEBS u Srbiji.
Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove Vlada i organizacija
koje finansiraju ovaj projekat.